

SPRINT: Språk- och innehållsintegrerad inlärnin9 och undervisning

Rapport på uppdrag av Skolverket

John Nixon

Författarens förord

För slutförandet av föreliggande rapport har jag fått hjälp från många olika håll, inte minst från ett stort antal lärare och skolledare som har tagit sig tid att per telefon eller e-post diskutera de olika former av SPRINT som förekommer på deras skolor. Jag vill här tacka dem för deras hjälp.

Jag vill även tacka de många personer eller institutioner som har bistått med råd, information och uppmuntran. I synnerhet gäller detta Ingela Nyman, Eva Oscarsson och Sara Petersson på Skolverket i Stockholm, utan vilka föreliggande rapport vare sig hade satts igång eller genomförts.

Jag vill här även tacka andra på Skolverket i Stockholm som har bistått med råd och upplysningar om var rätt information kunnat inhämtas, personal på Skolverket i Göteborg samt International Baccalaureate Organisation och Svenska Språknämnden i Stockholm.

Ett särskilt tack till styrelsen för 'the Swedish Association of Bilingual and Immersion Teachers' för att de delat med sig av sin medlemslista (se SAINT); till Christina Häggström för kartorna (framtagna som en del av en 5-poängskurs på Institutionen för kulturell geografi vid Göteborgs universitet – HÄGGSTRÖM); och till Rolf Ferm för hans redigeringsarbete.

Ett särskilt tack går även till David Marsh vid University of Jyväskylä; till Jan Nordin vid Mithögskolan och Sundsvalls gymnasieskola; till Monica Haglund-Dragic, Sigrid Dentler och Karl-Heinz Schneider vid Institutionen för tyska och holländska vid Göteborgs universitet samt till min fru, Agneta Gustafsson, vilka samtliga har fungerat som ett bollplank för olika delar av rapporten.

Eventuella faktafel tar jag själv fullt ansvar för. De åsikter som uttrycks i rapporten är mina egna och ska inte uppfattas som Skolverkets.

John Nixon
Consultant on Content and Language Integration in Education
john.d@nixon.pp.se

Sammanfattning

Föreliggande rapport har Skolverket beställt för att kartlägga omfattningen av språk- och innehållsintegrerad inläring och undervisning (SPRINT) i Sverige våren 1999. Ett vidare syfte har varit att få någon uppfattning om undervisningens kvalitet och arbeta fram en strategi för fortsatt kvalitetsbedömning.

Informationen baseras på de svar som inkommit från två enkäter. Enkät 1 distribuerades till 6 320 skolor och enkät 2 utgick till de ca 400 skolor som uppgivit att de erbjöd eller planerade att införa någon form av språk och ämnesintegrering. Svaren på enkäterna kompletterades med telefonintervjuer med ett antal skolor under april/maj, juni och augusti/september månad.

Från att ha haft karaktär av experiment i några få skolor under 1980-talet, förekommer numera SPRINT i någon form i omkring 4% av Sveriges grundskolor och över 20% av gymnasieskolorna.

På gymnasienivå förekom en stor ökning av SPRINT under åren 1993-95, i samband med gymnasireformen. På grundskolenivå förekom en liknande ökning under år 1995-96. På båda nivåerna verkar SPRINT idag öka, medan utbudet på vuxenutbildningsnivån fortfarande är mycket begränsat.

Geografiskt fördelar sig skolorna över hela landet, från Pajala i norr till Ystad i söder.

Det mest förekommande målspråket är engelska (75.5%). Sedan kommer tyska (8%), franska (6%), spanska (4%) finska (2%) och 'övriga' (4,5%). På vissa skolor har SPRINT på engelska rönt en sådan framgång att undervisningsformen spridit sig till andra språk. Det finns flera skolor där två eller flera språk integreras med ämnesundervisning.

De vanligaste ämnena för SPRINT är samhällskunskap, historia, musik och matematik, men minst arton andra ämnen från den svenska läroplanen på grundskole- och gymnasienivå berörs.

De gymnasieprogram där SPRINT förekommer mest är Samhällsprogrammet (SP) och Naturvetenskapsprogrammet (NV), men det finns också skolor som erbjuder SPRINT på Omvårdnadsprogrammet (OP), Naturbruksprogrammet (NP) och därutöver minst sex andra nationella program.

Majoriteten av SPRINT-eleverna har svenska som modersmål. En betydligt mindre grupp är tvåspråkiga med svenska som ett av språken. En ännu mindre grupp har svenska som andraspråk. Ytterst få elever betraktar målspråket som sitt modersmål. Det finns emellertid skolor som inte alls överensstämmer med denna beskrivning.

På grundskolenivå har ungefär 75% av lärarna som undervisar i SPRINT behörighet att undervisa i målspråket. Ungefär hälften av alla lärare som arbetar med SPRINT på denna nivå har *även* dubbel behörighet att undervisa i språket i fråga och ett eller flera ämnen.

På gymnasienivå har omkring 42% av lärarna som arbetar med SPRINT behörighet att undervisa i målspråket. Omkring 22% av alla lärarna som arbetar med SPRINT på denna nivå har *även* dubbel behörighet att undervisa i språket i fråga och ett eller flera ämnen. Närmare 40% av gymnasielärarna som arbetar med SPRINT har behörighet som ämneslärare och har genomgått någon slags fortbildning för att undervisa i det berörda ämnet på målspråket.

SPRINT tillämpas på många olika sätt runt om i landet. Stor variation föreligger vad gäller deltagares ålder (från barn till vuxna) och förutsättningar för att lära språk..

På grundskolenivå kan undervisningen sträcka sig över tre temadagar i ett särskilt projekt i årskurs 6 medan det på gymnasiet förekommer SPRINT-projekt som sträcker sig över tre år. Över sextio olika svar gavs på frågan varför skolan valt att införa SPRINT.

En del skolor verkar osäkra på hur de ska utvärdera SPRINT-programmen. Rapporten ger en överblick av några av främsta metoderna som används i olika skolor och föreslår även andra metoder. I rapporten rekommenderas en miniminivå av dokumentation för kvalitetsbedömning och kvalitetssäkring liksom förslag till mer utförlig kvalitetsbedömning.

I rapporten föreslås slutligen att Skolverket gör en uppföljning för att lära mer om olika former av SPRINT och för att främja en kvalitetssäkring.

Innehåll

Författarens förord	2
Sammanfattning	3
Innehåll	5
1. Inledning och bakgrund	7
1.1 Inledning	7
1.2 SPRINT	7
1.3 Vidare bakgrund till rapporten	8
2. Metod, omfattning och avgränsningar	9
2.1 Definition	9
2.2 Enkät 1	9
2.3 Procentuell fördelning av SPRINT på grundskole- och gymnasienivå	9
2.4 Komvux	9
2.5 Uteslutna kategorier	10
2.6 Enkät 2	10
3 Skolor, elever och lärare	12
3.1 Geografisk fördelning	12
3.2 Skolhuvudman	12
3.3 Elevantal, typisk och atypisk elevprofil	17
3.3.1 Elevantal	17
3.3.2 Elevprofil	18
3.3.3 Skolor med atypisk elevprofil	19
3.3.4 Övriga skillnader mellan typiska och atypiska skolor	20
3.3.5 Sammanfattning typiska kontra atypiska skolor	21
3.4 Målspråk	21
3.5 Läroplaner och kursplaner	22
3.6 Ämnen, kurser och program	23
3.6.1 Val av ämne(n) att integrera	23
3.6.2 Ämnen på grundskolenivå	23
3.6.3 Ämnen på gymnasienivå	24
3.6.4 Icke-yrkesinriktade kurser	25
3.6.5 Berörda program	26
3.6.6 Yrkesinriktade ämnen och lokala kurser	26
3.7 Historiskt perspektiv	27
3.8 Lärare	29
3.8.1 Behörighet och utbildning	29
3.8.2 Behärskning av målspråket	29
3.8.3 SPRINT-lärare med målspråket som modersmål	30
3.8.4 Fördelning lärare/elever	31
3.8.5 Behörighet och utbildning	31
3.8.6 Dubbel behörighet	32
3.8.7 Lärarprofil på atypiska skolor	32
4. SPRINT - Form och mångfald	33
4.1 Omfattning i tid	33
4.1.1 Grundskolenivå	33
4.1.2 Gymnasienivå	35
4.1.3 Valmöjlighet	36
4.2 Skäl till att erbjuda SPRINT	37
4.2.1 Vanligaste skälen till SPRINT på grundskolenivå	37
4.2.2 Vanligaste skälen till SPRINT på gymnasienivå och i vuxenutbildning	38
4.2.3 Andra skäl till att erbjuda SPRINT	38
4.2.4 Effekter av SPRINT utöver de som framkommer i enkätsvaren	40
4.3 Mätning av 'framgång'	41
4.4 Skäl till avslutad SPRINT-undervisning	43

5. Utvärdering och kvalitetssäkring	45
6. Slutsatser och uppföljning	47
7. Litteratur	48
Bilaga 1	51
Komplementerande tabeller - Typiska, atypiska och gränsfallsskolor -	51
Bilaga 2	53
SPRINT-kurser på gymnasienivå och komvux	53
Bilaga 3	56
SPRINT Enkät 1	56
SPRINT Enkät 2 (A)	58
SPRINT Enkät 2 (B)	61

1. Inledning och bakgrund

1.1 Inledning

Ämnesundervisning på ett främmande språk är varken en ny företeelse eller ovanlig i internationella sammanhang. Det nya ligger i de former undervisningen tar och tillgängligheten för en stor och växande målgrupp runtom i Europa.

Undervisning på ett språk annat än det nationella språket har alltid förekommit för ett privilegierat fåtal i Europa. De senaste trettio årens utveckling har gjort att denna undervisningsform idag blivit allt mer tillgänglig för allt fler människor ur olika samhällsklasser. Fler och fler skolor över hela Europa gör det möjligt för elever med olika bakgrund att genomföra en del av utbildningen på ett eller flera främmande språk.

Det finns många olika orsaker till denna utveckling, men den starkaste faktorn är troligen bildandet av den Europeiska Unionen. EU har, som en överstatlig och flerspråkig enhet, valt att ge sitt stöd till utveckling av en utbildning som främjar högre språklig kompetens hos framtida medborgare. Ett av de rimliga mål som formulerats är att alla EU-medborgare ska kunna använda två europeiska språk jämte sitt eget modersmål och skolor uppmuntras att sträva efter att göra detta möjligt. (VITBOKEN, s.67¹)

I Sverige kan tillväxten och spridningen av denna undervisningsform direkt kopplas till de reformer av skolsystemet som inleddes 1992. (Se senare i rapporten under rubriken 'Historiska perspektiv'.)

Genom ämnesundervisning på ett främmande språk förlängs den tid som en elev kommer i kontakt med målspråket utan att ta tid från ämnesundervisningen. Undervisningsformen har studerats av Europarådet (se t ex THÜRMANN) och är ett av flera prioriterade utvecklingsområden. Undervisningen har visat en stadig framgång under flera år och under olika förhållanden, t ex i de s k Europaskolorna och i de statliga skolorna i Luxemburg. Undervisningsformen har funnits i över trettio år i några av Tysklands förbundsstater och i Frankrike. De senaste tio åren har språk- och innehållsintegrerad undervisning utvecklats snabbt i flera andra europeiska länder, i synnerhet i Österrike, Finland, Ungern, Nederländerna och Sverige. (För vidare information om denna utveckling, se FRUHAUF; BAETENS BEARDSMORE; VIBERG, INTERTALK, TEACHING WITH FOREIGN LANGUAGES.)

1.2 SPRINT

Det har visat sig vara ett problem att hitta en bra benämning på den här undervisningsformen. Termen '*bilingual education*' (tvåspråkig undervisning) har varit vida spridd i Europa, men den kan misstolkas. Den antyder t ex att det endast rör sig om två språk, men internationellt finns flera exempel på skolor som arbetar med tre, fyra eller flera språk.

Ett antal andra termer har prövats, t ex '*immersion education*' eller '*content-based language learning*', men dessa beskriver i själva verket specifika undervisningsformer och är inte tillräckligt generella. Under en tid var också termen '*plurilingual education*' populär.

Termen man nu enats om på europeisk nivå är *Content and Language Integrated Learning* (CLIL).

Den svenska term som Skolverket och författaren till den här rapporten har enats om att använda är *Språk- och innehållsintegrerad inläring och undervisning*, förkortad SPRINT

---

¹ Genomgående i rapporten används små versaler för att ange referenser i litteraturlistan.

(För vidare information om problem med terminologi se NIKULA och VIBERG; för en definition av CLIL, se CLIL INITIATIVES, s.9; för en beskrivning av det kanadensiska språkbadsprogrammet – av 'immersion' - se VIBERG)

Utvecklingen och spridningen av SPRINT i Sverige har varit dynamisk. Medan SPRINT fanns på två eller tre skolor under 1980-talet, visar föreliggande undersökning att någon form av SPRINT nu förekommer på omkring 4% av Sveriges grundskolor och på över 20% av gymnasieskolorna.

1.3 Vidare bakgrund till rapporten

Medan tidigare endast en vag skattning gjorts av omfattningen av SPRINT i Sverige har undervisningsformen ändå varit relativt känd. Under 1998 gjordes flera kommunansökningar till Skolverket och Utbildningsdepartementet om tillstånd att få bedriva SPRINT, i synnerhet på grundskolenivå.

Samma år uttryckte *Svenska språknämnden* sin oro över effekterna av spridningen av Språk- och innehållsintegrerad undervisning på engelska. (SKOLVERKET; SVENSKA SPRÅKNÄMNDEN)

Mot den bakgrunden beslutade Skolverket i slutet av 1998 att ett andra försök skulle göras att genomföra en kvantitativ undersökning av SPRINT i Sverige. Den här gången skulle undersökningen inte begränsas till gymnasienivå utan även omfatta grundskolenivå och vuxenutbildningen. Ett vidare syfte var att få någon uppfattning om undervisningens kvalitet och utveckla en strategi för fortsatt kvalitetsbedömning.

2. Metod, omfattning och avgränsningar

2.1 Definition

Huvuddelen av informationen i rapporten är hämtad från svaren på två enkäter som utgått till skolor över hela landet. I Enkät 1 beskrivs SPRINT så här:

Under den senaste tioårsperioden har ett ökande antal elever erbjudits ämnesundervisning på ett främmande språk. Denna form av undervisning går under många olika benämningar: 'immersion education', språkbad, tvåspråkig undervisning, 'bilingual education', 'content-based language learning', innehållsbaserad språkundervisning, 'Deutsche Klassen', 'classes françaises', etc. etc.

Gemensamt för dessa undervisningsformer är att elevernas kontakt med det främmande språket ökar genom integration av språk- och innehållsinläring. När vi i fortsättningen refererar till denna typ av utbildning väljer vi därför, för enkelhetens skull, termerna språk- och innehållsintegrerad inläring respektive språk- och innehållsintegrerad undervisning. I båda fallen använder vi oss av förkortningen SPRINT.

(se Bilaga 3, Enkät 1)

2.2 Enkät 1

I Enkät 1 (Dnr: 99:274 – se Bilaga 3) frågades helt enkelt om skolan i fråga erbjöd eller planerade att införa någon form av undervisning som passade in på ovanstående beskrivning. Om svaret var positivt skulle skolan ange vilket målspråk som var aktuellt.

Enkät 1 skickades ut till 6 320 skolor i februari 1999. Fördelningen per skolform var: 5 076 grundskolor, 724 gymnasieskolor, 478 komvuxenheter, 2 Statens skolor för vuxna och 40 svenska skolor utomlands. I slutet av mars 1999 uppgick svarsfrekvensen till över 70% för samtliga skolformer.

Ett slumpvis urval gjordes bland de tio procent som inte svarat i de tre förstnämnda kategorierna (146 grundskolor, 17 gymnasier och 13 komvuxenheter) och de kontaktades under april för telefonintervjuer. (Skolorna tillfrågades då även varför de inte svarat på enkäten. Majoriteten uppgav att de bland mängden av ärenden som pockar på deras uppmärksamhet inte prioriterar den här typen av undersökningar.

2.3 Procentuell fördelning av SPRINT på grundskole- och gymnasienivå

Enligt de inkomna svaren på enkät 1 bedrevs eller planerades SPRINT i omkring 4% av grundskolorna och i 23% av gymnasieskolorna. Resultatet av telefonintervjuerna med de 10% slumpvis utvalda skolorna som inte svarat på enkäten uppvisar en liknande procentuell fördelning.

2.4 Komvux

Antalet SPRINT-skolor på komvux visade sig vara svårare att fastställa. Detta beror bl a på att flera komvuxenheter delar lokaler, administrativ personal och skolledning med gymnasieskolor. Ett stort antal både negativa svar (SPRINT erbjuds inte) och positiva svar (SPRINT erbjuds eller planeras) inkom där samma formulär användes för båda skolformerna.

De skolor som uppgav att de bedrev eller planerade att införa SPRINT, och både var komvux och gymnasieskola, visade sig i de flesta fall erbjuda SPRINT enbart till elever mellan 16-19 år. Efter en genomgång av svaren som inkom på enkät 2, kan med säkerhet endast konstateras att SPRINT erbjöds vuxenstuderande på åtta komvuxenheter våren 1999.

Av detta skäl presenteras statistiken för komvux till stor del tillsammans med statistiken för gymnasienivå.

2.5 Uteslutna kategorier

Två andra kategorier har helt uteslutits från rapporten. Då ingendera av Svenska statens (två) skolor för vuxna erbjöd eller planerade att införa SPRINT, fanns inget skäl att inkludera dem. Av de trettioen svenska skolor i utlandet som svarade på enkät 1, erbjöd fjorton skolor SPRINT och en skola planerade att erbjuda SPRINT. Villkoren för dessa skolors verksamhet är dock så pass annorlunda sinsemellan och jämfört med skolor i Sverige att de helt uteslöts från enkät 2.

2.6 Enkät 2

På grundval av svaren från enkät 1 skickades en andra enkät ut (Dnr 99:610 – se Bilaga 3) i maj 1999. Formuläret gick till 297 skolor som hade uppgivit att de för närvarande bedrev SPRINT och 105 skolor som hade uppgivit att de planerade att införa SPRINT inom en överskådlig framtid. Svarefrekvensen för enkät 2 låg på 55% för de 'aktiva skolorna' och 38% för de skolor där SPRINT fortfarande var på planeringsstadiet. Svarefrekvensen har tolkats som tecken på att de flesta skolor som befann sig på planeringsstadiet ännu inte har börjat bedriva SPRINT.

Svarefrekvensen på enkät 2 var låg, också från 'aktiva skolor'. Telefonintervjuer med de skolor som inte svarat gav vid handen att skolorna hade lågprioriterat enkäten bland all sin övriga verksamhet.

Huvuddelen av informationen i rapporten kommer från de 196 svaren på enkät 2. Informationen har kompletterats genom telefonintervjuer, e-postväxling och i några få fall, genom direktintervjuer med representanter från några av skolorna.

Tabell 1 och 2 visar hur svarefrekvensen fördelar sig för respektive skolform.

Tabell 1 – Antal skolor som svarat på Enkät 1

SPRINT – Enkät 1											
Utfall för respektive skolform											
Skolform	Förkortningar	Antal berörda skolor	Antal skolor som svarat i slutet av april ¹	Procentuell fördelning ²	Antal SPRINT skolor våren 1999 ³	Procentuell fördelning ²	Antal som planerar SPRINT ³	Procentuell fördelning ²	SPRINT skolor totalt ³	Procentuell fördelning ²	
Grundskolor	GR	5076	3724	73,36	163	3,21	55	1,08	218	4,29	
Gymnasieskolor	GY	724	554	76,52	122	16,85	44	6,08	166	22,93	
Komvux	KOM	478	347	72,59	8	2,09	6	1,26	16	3,35	
Svenska skolor för vuxna ⁴	SSV	2	2	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	
Svenska skolor utomlands ⁵	SSU	40	31	77,50	14	35,00	1	2,50	15	37,50	
Totalt (exkl SSV & SSU)		6278	4625	73,67	293	4,70	105	1,67	392 ⁶	6,28	

Noter:

¹ Inkluderar alla de svar som inkommit efter sista svarsdatum 17 mars samt de 10% som inte svarat på enkäten, men som kontaktades per telefon i mars och i april.

² Procentuell fördelning av de skolor som mottagit enkäten.

³ Inkluderar alla de svar som inkommit fram till den 17 september. Statistiken för Gymnasieskolor och Komvux baseras på information som framkommit i enkäterna och i telefonintervjuer som genomfördes under juni, augusti och september.

⁴ Då ingen svensk Skola för vuxna bedriver SPRINT eller planerar att bedriva SPRINT, uteslöts denna skolform från den slutliga undersökningen.

⁵ Svenska skolor utomlands uteslöts från den slutliga undersökningen, eftersom denna skolform utgör en sådan speciell grupp när det gäller SPRINT

⁶ Siffran är justerad med hänsyn till att 8 skolor räknats två gånger: 4 skolor räknades som både grund- och gymnasieskolor som bedriver SPRINT; 2 skolor räknades som både bedriver och planerar att bedriva SPRINT; 2 skolor räknades som både gymnasieskolor och komvux som bedriver SPRINT.

Tabell 2 – Antal skolor som svarat på Enkät 2

SPRINT – Enkät 2¹							
Utfall för respektive skolform							
Skolform	Förkortningar	Antal skolor som bedriver SPRINT våren 1999	Antal som svarat på Enkät 2	Antal skolor som planerar att bedriva SPRINT	Antal som svarat på Enkät 2	Totala antalet skolor som bedriver/planerar att bedriva SPRINT våren 1999	Totala antalet skolor som svarat på Enkät 2
Grundskolor	GR	163	73	55	21	218	94
Gymnasieskolor	GY	122	81	44	17	166	98
Komvux	KOM	10	9	6	1	16	10
Totalt		295	163	105	39	392 ²	194 ²

¹ Det låga antalet skolor som besvarade Enkät 2 var en besvikelse (omkring 55% av skolorna som bedriver SPRINT och drygt 38% av skolor som planerar att bedriva SPRINT). Detta beror troligtvis på att skolorna ger den här typen av undersökningar låg prioritet, enligt vad som framkom i telefonintervjuerna i mars/april och augusti/september.

² Siffran är justerad med hänsyn till att 8 skolor räknats två gånger: 4 skolor räknades som både grund- och gymnasieskolor som bedriver SPRINT; 2 skolor räknades som både bedriver och planerar att bedriva SPRINT; 2 skolor räknades som både gymnasieskolor och komvux som bedriver SPRINT.

3 Skolor, elever och lärare

3.1 Geografisk fördelning

Svaren på enkäterna 1 och 2 visar som väntat, och som framgår av Karta 1 och Karta 2 (sidor 13 & 14), en koncentration av SPRINT till storstadsregionerna. Det framgår även att skolorna är spridda över hela landet, från Pajala i norr till Ystad i söder. I Blekinge, som våren 1999 inte erbjöd någon form av SPRINT erbjuds nu SPRINT i två skolor i Karlskrona. En skola i Ronneby uppger att de planerar att införa SPRINT.

3.2 Skolhuvudman

Av de 400 skolor som svarade på enkät 1 (inklusive de 199 skolor som även svarade på enkät 2) var 66 fristående skolor. Huvuddelen av de återstående skolorna är kommunala skolor (286) eller landstingsskolor (13). Trettio skolor uppger inte huvudmannaskap och fem skolor uppger 'Annan'. (Se fotnoter i aktuella kolumner i Tabell 3)

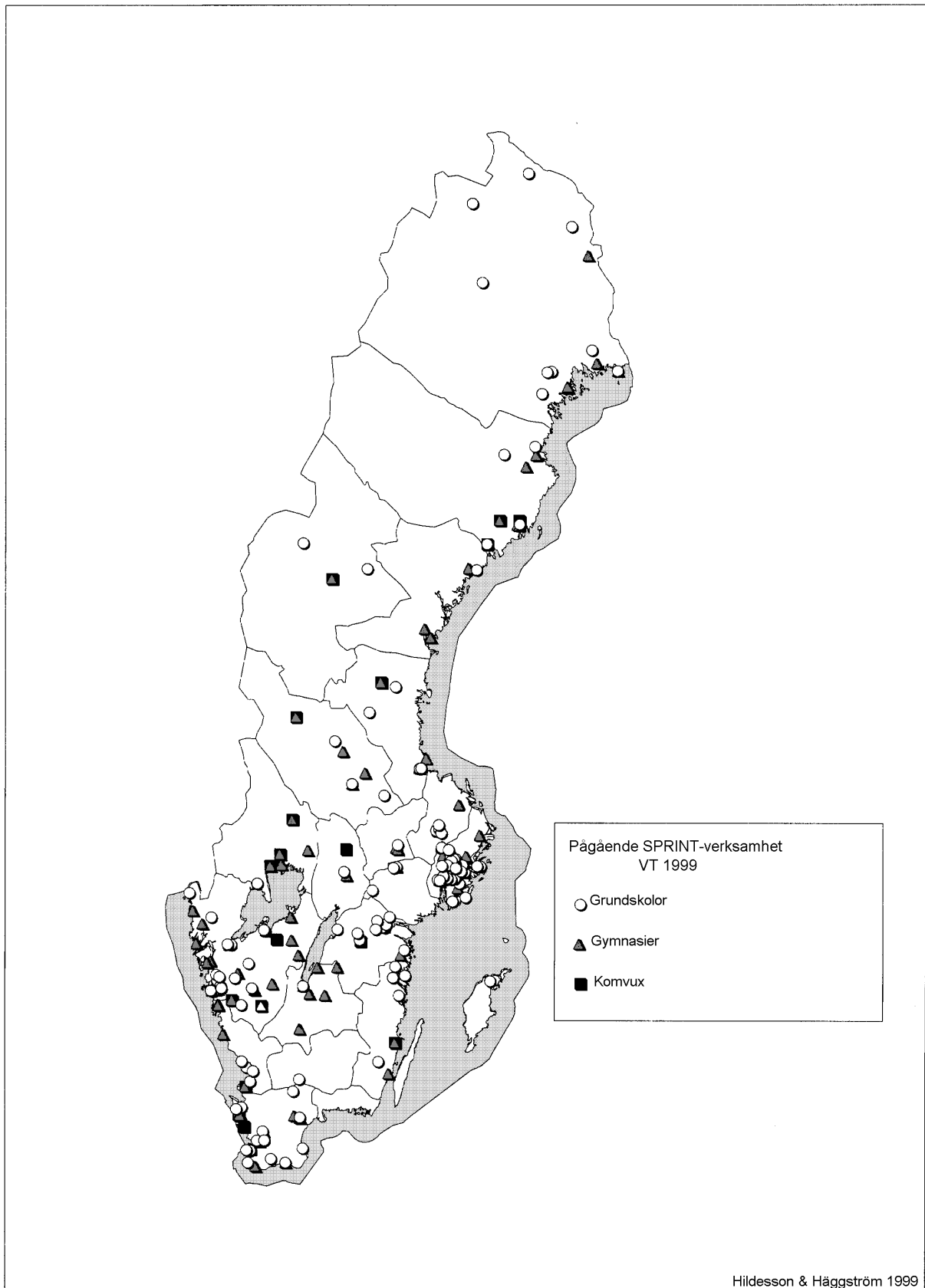
Av de tretton landstingsskolorna är majoriteten naturbruksgymnasier eller vårdgymnasier. (Ett antal vårdgymnasier uppger på svarsformuläret att huvudman för deras skola höll på att ändras från *landsting* till *kommun*.)

Tabell 3 – Huvudman för skolorna

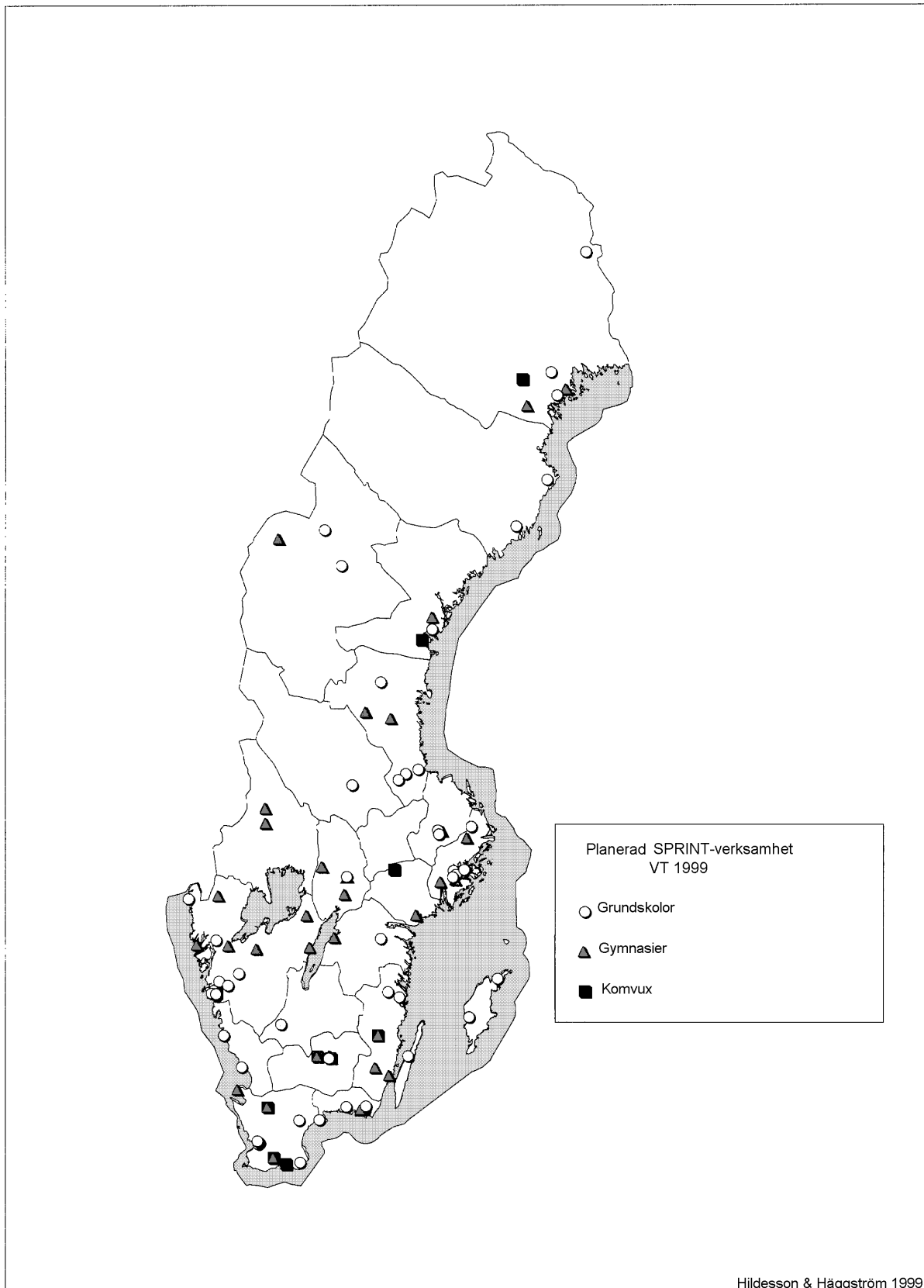
Skolans Huvudman									
Huvudman	GR bedriver SPRINT		GY bedriver SPRINT		GR planerar att bedriva SPRINT		GY planerar att bedriva SPRINT		Totalt
	Skolor som besvarade både Enkät 1 och Enkät 2	Skolor som besvarade endast Enkät 1	Skolor som besvarade både Enkät 1 och Enkät 2	Skolor som besvarade endast Enkät 1	Skolor som besvarade både Enkät 1 och Enkät 2	Skolor som besvarade endast Enkät 1	Skolor som besvarade både Enkät 1 och Enkät 2	Skolor som besvarade endast Enkät 1	
Kommun	54	65	68	35	14	25	10	15	282 ¹
Landsting	0	1	5	4	1	0	1	1	13
Fristående	19	23	12	4	1	3	0	4	62 ¹
Övrigt	0	1	3	1	0	0	0	0	5
Okänd	0	0	0	0	5	6	6	13	30
Totalt	73	90	88	44	21	34	17	33	392¹
	Övrigt = Riksinternat		Övrigt = Riksinternat, Gymnasieförbund, Utbildningsförbund, Kunskapslyft						

¹ Siffran är justerad med hänsyn till att 8 skolor räknats två gånger: 4 fristående skolor räknades som både grund- och gymnasieskolor som bedriver SPRINT; 2 kommunala skolor räknades som gymnasieskolor som bedriver och planerar att bedriva SPRINT; 2 kommunala skolor räknades som båda gymnasieskolor och komvux som bedriver SPRINT.

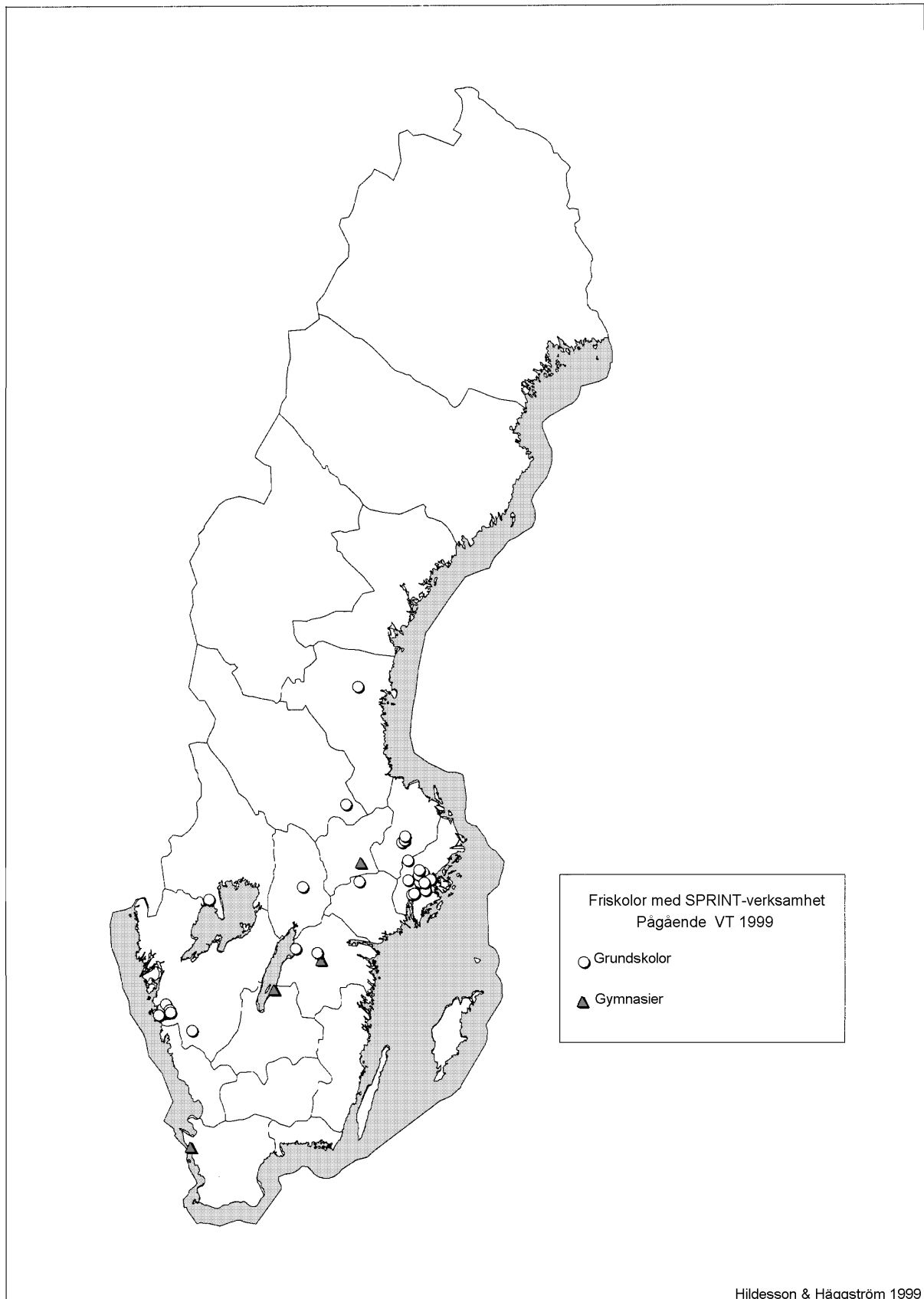
*Karta 1 – Grundskolor, gymnasieskolor och komvux med **pågående** SPRINT-verksamhet, vårterminen 1999*

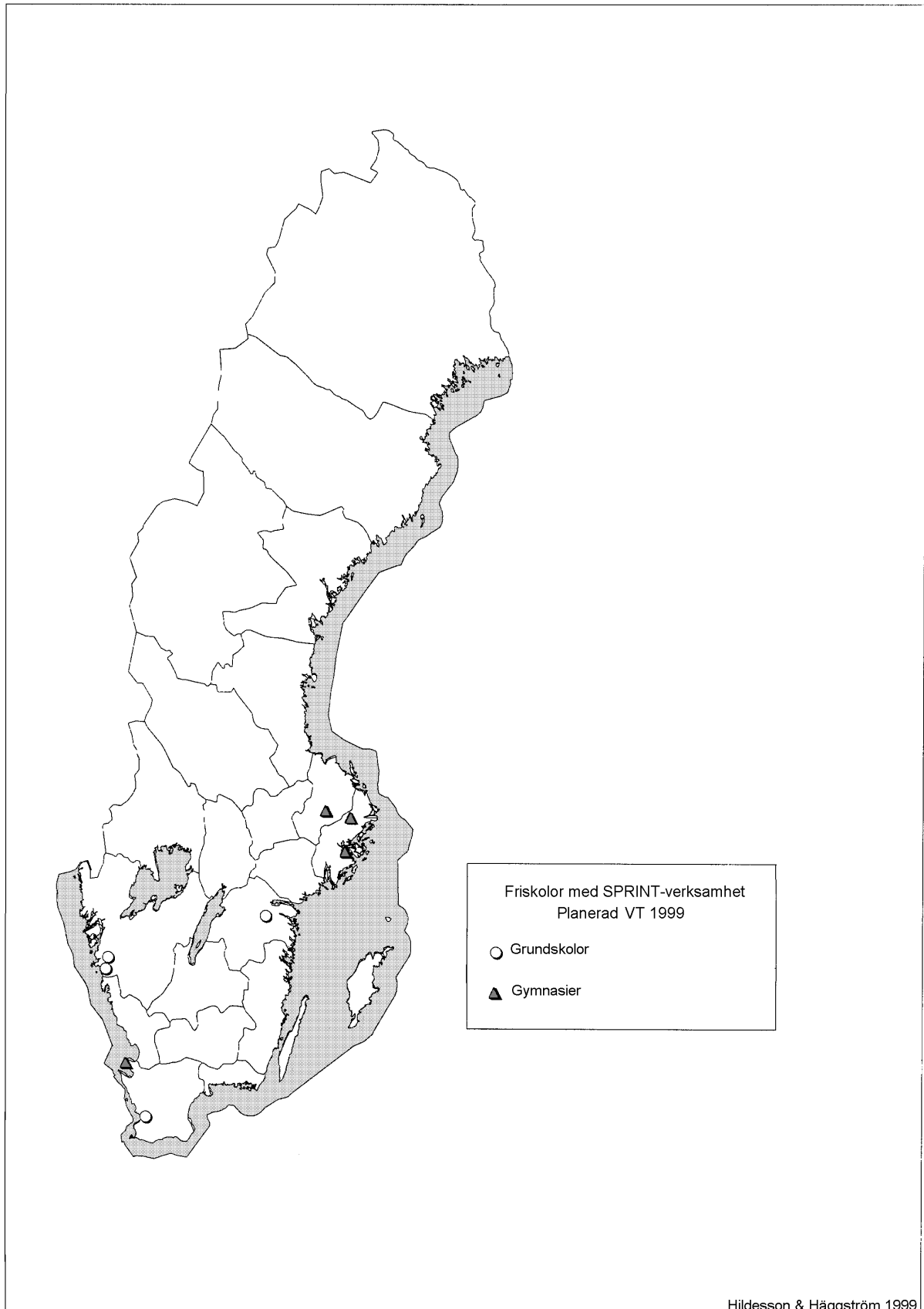
*Karta 2 - Grundskolor, gymnasieskolor och komvux som **planera** SPRINT-verksamhet, vårterminen 1999*

Karta 3 – Fristående grundskolor och gymnasieskolor med pågående SPRINT-verksamhet, vårterminen 1999

*Karta 4 – Fristående grundskolor och gymnasieskolor som **planera** SPRINT-verksamhet, vårterminen 1999*

Siffrorna visar att mer än hälften av de skolor som bedriver SPRINT är kommunala. Som framgår av Karta 3 och 4 (sidor 15 & 16) är det friskolorna koncentrerade kring Stockholm, Uppsala och Göteborg som bedriver eller planerar att bedriva SPRINT.

Observera att fristående skolor utgör en majoritet (8) av de fjorton grundskolorna och tre gymnasieskolorna med atypisk elevprofil. (se nedan).

I dagsläget är det vanligast att SPRINT erbjuds i skolor i kommunal regi.

3.3 Elevantal, typisk och atypisk elevprofil

Enkät 2 innehåller frågor om eleverna. Skolorna tillfrågades om antalet SPRINT-elever i varje årskurs. I Fråga 7 ombads de att lämna upplysningar om elevernas språkkompetens.

Informationen kan användas för att identifiera en för SPRINT-skolor 'typisk' elevprofil, men även för att identifiera skolor som, av någon orsak, har en 'atypisk' elevprofil.

3.3.1 Elevantal

Diagram 1 visar resultatet från sjuttiotre grundskolor och åttioåtta gymnasieskolor/komvuxenheter som svarat på frågan hur många SPRINT-elever de har i varje årskurs.

Någon form av SPRINT förekommer från år 0 (6 år) till gymnasienivå (18 år) och senare. Dock kommer de flesta grundskoleelever i kontakt med SPRINT i åk 5-9, varav över 27% startar i åk 6 (1 052 elever) och åk 7 (1024 elever). Det höga antalet elever som startar i den här åldern kan förklaras med att ett flertal skolor då väljer att införa nya främmande språk genom ämnesövergripande projekt, temadagar eller temaveckor.

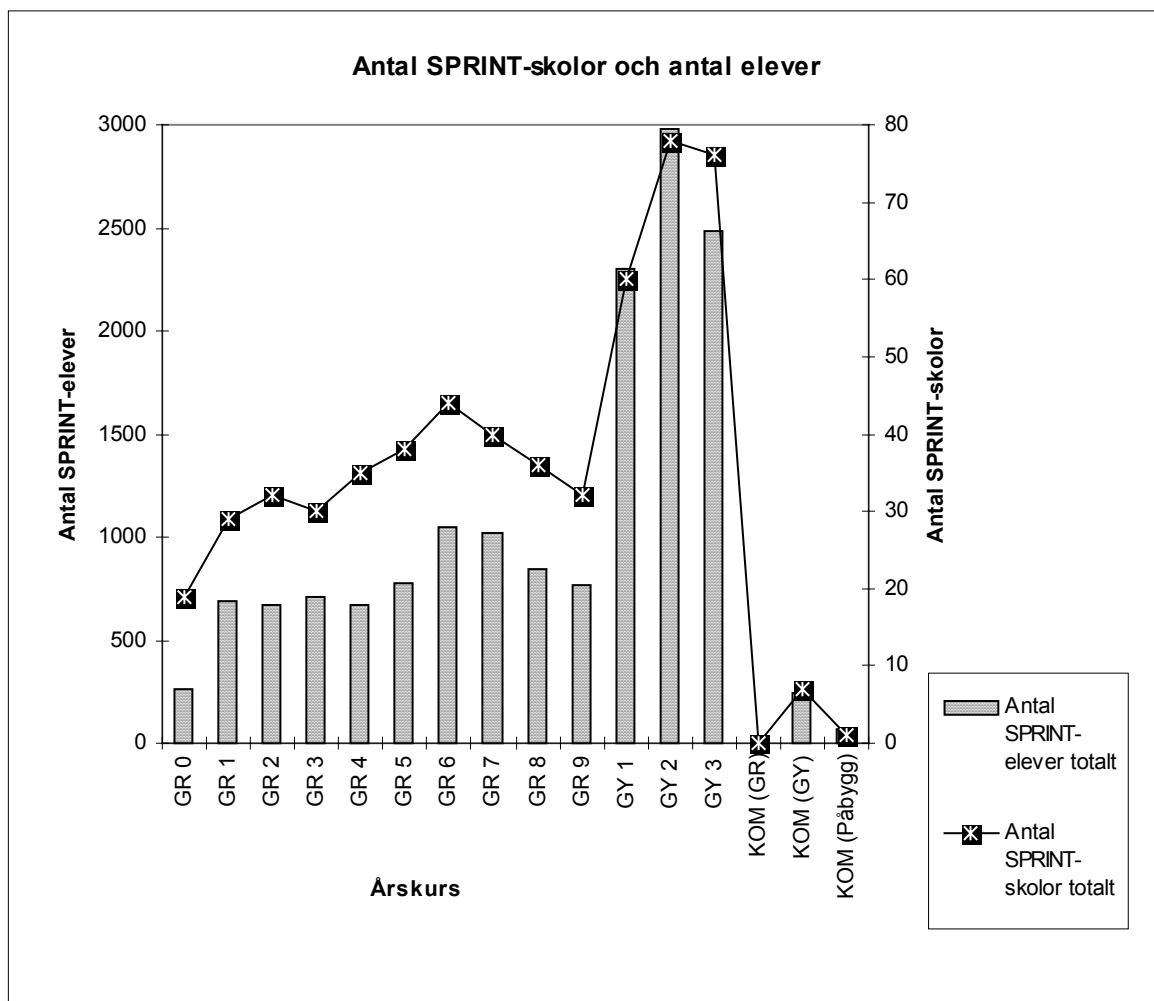
Under de tre gymnasieåren kan skillnader i elevantal och antalet skolor som erbjuder SPRINT förklaras med att SPRINT, på ett flertal skolor (särskilt de med Ekonomisk gren på Samhällsprogrammet), inte införs förrän åk 2.

På komvux bedrivs SPRINT på ett fåtal kurser som följer gymnasieskolans kursplaner. Detta kan spegla de undervisningsresurser som finns att tillgå. Det kan också förklaras med andra faktorer som t ex deltagarintresse. Minst en skola (inte inräknad i resultaten) uppger att en kurs erbjudits som integrerar historia och engelska, men den har under två år inte lockat tillräckligt många elever för att kunna genomföras.

Inom ramen för Kunskapslyftet rapporterar bara en komvuxenhet att de delvis använder SPRINT. Intressant att notera är att denna skola (i Helsingborg) är den enda skola på samtliga nivåer som erbjuder SPRINT på danska.

Siffrorna som framkommit genom undersökningen visar att det totala antalet elever som berörs av SPRINT (inklusive eleverna på atypiska skolor - se nedan) uppgår till något fler än 15 500. Av dessa befinner sig 7 470 på grundskolenivå och 8 089 på gymnasienivå. Om dessa siffror antas omfatta även de skolor som inte svarade på enkät 2, kan slutsatsen dras att omkring 16 700 grundskoleelever och 11 700 gymnasieelever berördes av SPRINT våren 1999. Med andra ord berördes av ca.1 miljon grundskoleelever 1998/99 1,7% av SPRINT och av ca. 390 000 gymnasieelever 1998/99 omkring 3%. (Dessa siffror över elevantal på grundskola och gymnasium läsåret 1998/99 kommer från Skolverket och sammanställdes i slutet av oktober 1998. För mer information om antalet SPRINT-elever, se nedan under 'Omfattning i tid')

Diagram 1 – Antal skolor och elevantal

3.3.2 Elevprofil

I fråga 7 skulle skolorna göra en grov uppskattning av hur många av deras SPRINT-elever som:

- var enspråkiga med svenska som modersmål
- var tvåspråkiga, med svenska som ett av språken
- hade svenska som främmande eller andraspråk
- hade målspråket som modersmål.

Avsikten med att ställa dessa frågor var att erhålla en bild av det relativa förhållandet för enspråkiga personer med svenska som modersmål i förhållande till övriga i situationer där SPRINT bedrivs. Medel- och medianvärde kan användas för att fastställa en 'elevprofil' för den typiska SPRINT-skolan.

Tabell 4 – Typisk elevprofil

Typisk elevprofil						
Elevkategori	Grundskolor			Gymnasieskolor & komvux		
	Antal elever	Genomsnitt/skola (av 58 skolor) ¹	Median/skola (av 58 skolor) ¹	Antal elever	Genomsnitt/skola (av 84 skolor) ²	Median/skola (av 84 skolor) ²
Elever som enbart talar svenska	4243	73	29	6212	74	46
Tvåspråkiga elever med svenska som ett av språken	1191	21	2	650	8	3
Elever med svenska som främmande språk	406	7	0	239	3	0
Tvåspråkiga elever eller med målspråket som modersmål	158	3	0	194	2	0

¹ 59 skolor bedömdes ha typisk elevprofil eller vara gränsfall 1 skola lämnade inga uppgifter

² 85 skolor bedömdes ha typisk elevprofil eller vara gränsfall 1 skola lämnade inga uppgifter

3.3.3 Skolor med atypisk elevprofil

Med hjälp av elevprofilerna kan även atypiska skolor urskiljas, skolor som också på andra sätt skiljer sig från den typiska SPRINT-skolan.

Tabell 5 – Atypisk elevprofil

Atypisk elevprofil						
Elevkategori	Grundskolor			Gymnasieskolor & Komvux		
	Antal elever	Genomsnitt/skola (11 skolor) ¹	Median/skola (11 skolor) ¹	Antal elever	Genomsnitt/skola (icke möjligt) ²	Median/skola (icke möjligt) ²
Elever som enbart talar svenska	19	2	0	2	-	-
Tvåspråkiga elever med svenska som ett av språken	503	46	6	206	-	-
Elever med svenska som främmande språk	672	61	56	49	-	-
Tvåspråkiga elever eller med målspråket som modersmål	693	63	39	156	-	-

¹ 14 skolor bedömdes ha atypisk elevprofil eller vara gränsfall, endast 11 skolor lämnade några uppgifter

² 3 skolor bedömdes ha atypisk elevprofil, endast 1 lämnade några uppgifter.

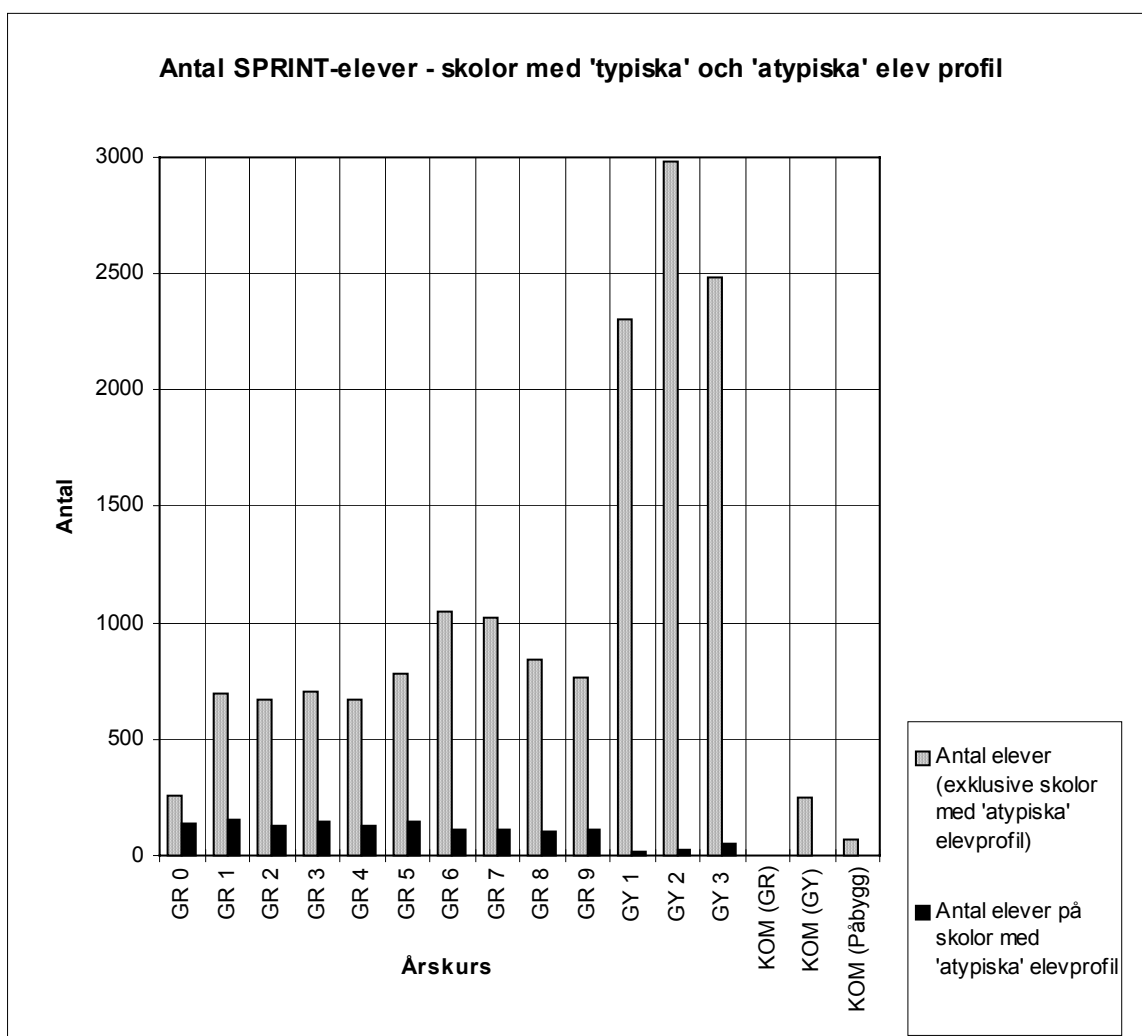
På grundskolenivå märks särskilt fjorton skolor och på gymnasienivå tre skolor med atypisk elevprofil.

Den tydligaste skillnaden mellan typiska och atypiska skolor ligger i fördelningen mellan enspråkiga elever med svenska som modersmål och elever som har målspråket som modersmål. I praktiken överskrider antalet elever som har målspråket som modersmål vid samtliga atypiska skolor antalet elever som har svenska som modersmål.

Bland de typiska SPRINT-skolorna har en grundskola och fyra gymnasieskolor endast obetydligt fler elever med svenska som modersmål än elever med målspråket som modersmål. Alla andra skolor ansluter sig helt till den typiska elevprofilen. Dessa skolor kan ses som 'gränsfall' och inberäknas utan några särskilda kommentarer i statistiken för typiska skolor. Övriga skolor uppvisar en hög överensstämmelse med den typiska elevprofilen.

Elevprofilen för atypiska skolor presenteras i jämförande syfte i Tabell 5. (Fullständiga siffror för typiska, atypiska och gränsfallsskolor finns samlade i två tabeller i Bilaga 1.)

Diagram 2 – Antal elever på skolor med typisk och atypisk elevprofil

3.3.4 Övriga skillnader mellan typiska och atypiska skolor

Förutom skillnaderna i elevprofilen, utmärker sig atypiska skolor i flera avseenden, i synnerhet vad gäller elevantal (fråga 6), lärarnas utbildning (fråga 8, 9, 10), syftet med SPRINT (fråga 11 och i viss mån frågorna 4 och 12).

Elevantal – En jämförelse mellan de atypiska skolornas svar och resultatet av samtliga svar visar att de atypiska skolorna

- står för mer än hälften av alla elever som är engagerade i SPRINT i förskolans år 0
- erbjuder SPRINT i samtliga årskurser (det finns ingen 'topp' i åk 6-7)
- svarar för en försvinnande liten andel av eleverna engagerade i SPRINT på gymnasienivå

Lärarnas utbildning – Lärarna som undervisar i SPRINT vid de atypiska skolorna har i större utsträckning behörighet från andra länder än Sverige. De tenderar att ha målspråket som modersmål. (Se vidare under 'Lärare')

Syfte med SPRINT – Som svar på frågan *"Vilket är det viktigaste skälet till att Ni erbjuder SPRINT?"* var det mest förekommande svaret från de typiska skolorna *"att öka studiemotivationen"* (grundskolenivå) och *"att förbättra elevernas behärskning av målspråket, i synnerhet avseende kommunikativ kompetens"* (gymnasienivå). Det vanligaste svaret på den här frågan från de atypiska skolorna var *"för att uppnå tvåspråkighet"*. Dessa två ståndpunkter diskuteras mer ingående senare i rapporten.

Dock uppger tre grundskolor med typisk elevprofil att de även eftersträvar tvåspråkighet.

3.3.5 Sammanfattning typiska kontra atypiska skolor

Det finns en klar skillnad mellan två grupper som svarat på enkät 2. Den tydligaste skillnaden är skolornas elevprofil och i viss utsträckning lärarna på skolorna inom vardera gruppen.

3.4 Målspråk

Målspråk är det främmande språk med vilket ett ämne är integrerat i undervisnings syfte. I enkät 1 fanns en fråga som rörde målspråket och statistiken som presenteras härrör från svaren på denna fråga med tillägg från svaren på enkät 2.

Bland den mer allvarliga kritik som framförts mot SPRINT (inte enbart i Sverige) återfinns att endast ett språk gynnas – engelska - och det på bekostnad av landets nationella språk. I Sverige har denna kritik framförts av t ex Svenska språknämnden i deras 'Förslag till handlingsprogram för att främja svenska språket'. (SVENSKA SPRÅKNÄMNDEN)

Samtidigt menar förespråkare av SPRINT att pedagogiken inte gynnar ett enskilt språk, utan språkinläring i allmänhet och att SPRINT även kan fungera som stöd för fortsatt utveckling av modersmålet. Dessa åsikter uttrycks t ex i rapporten från CEILINK-symposiet 'Content and Language Integrated Learning Initiatives for the Millenium²'. (CEILINK)

I svenska sammanhang visar svaren på de två SPRINT-enkäterna att fastän engelska fortsätter att dominera så är andra språk långtifrån uteslutna. Tyska, franska, spanska och finska erbjuds i flera skolor, medan enstaka skolor erbjuder, eller planerar att erbjuda arabiska, estniska, hebreiska, nygrekiska, portugisiska och samiska. På grundskolenivå erbjuder tjugotre skolor SPRINT på två eller flera språk, och på gymnasienivå/komvux är motsvarande siffra sexton skolor. Flera skolor som idag erbjuder SPRINT endast på engelska, meddelar att de planerar eller hoppas kunna erbjuda SPRINT på franska och /eller tyska inom en snar framtid.

Observera att diagrammen 3 och 4 inte innefattar svar från atypiska skolor.

---

² CEILINK = "Consolidation Experience through Inter-LINKing Socrates Projects". Symposiet, som hölls i Strasbourg i oktober 1998 och sponsrades av EU-kommissionen, sammanförde deltagare i Socrates-projekt som arbetar med språk- och innehållsintegrerad inläring – SPRINT.

Diagram 3 – Målspråk på grundskolenivå

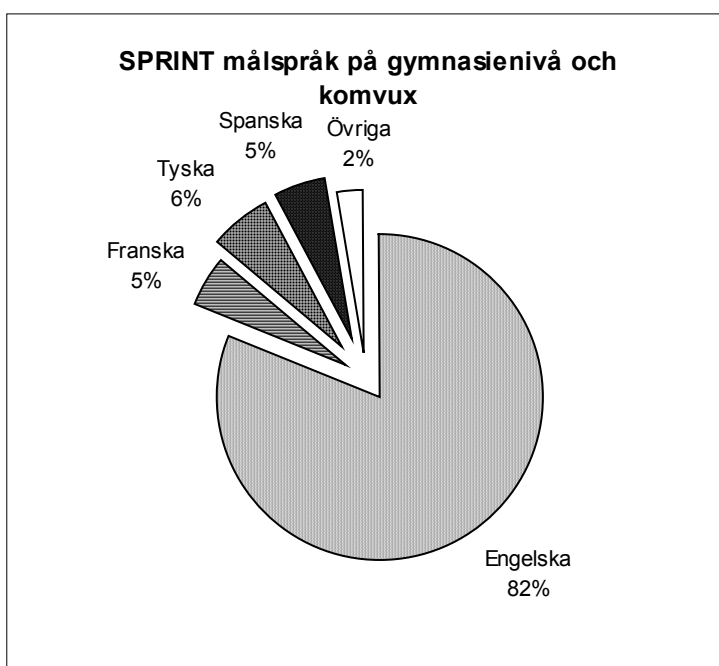
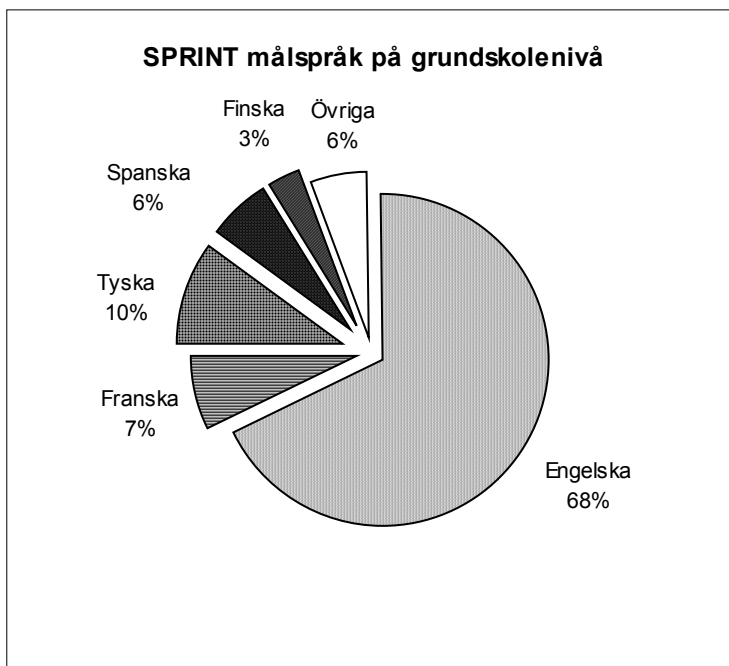

Diagram 4 – Målspråk på gymnasienivå och komvux

3.5 Läroplaner och kursplaner

En stor majoritet av de skolor som svarat på enkät 2 bedriver SPRINT inom ramarna för de nationella läro- och kursplanerna. (Då ett antal skolor erbjuder två eller flera former av SPRINT och undervisningen i några fall följer olika kursplaner, överstiger antalet svar på denna frågan antalet skolor som svarat. Därav användningen av procenttal framöver.)

Av alla grundskolor med en typisk elevprofil uppgav 94% att de följer de nationella läro- och kursplanerna och 2% (en skola) uppgav att de erbjuder International Baccalaureate Middle Years Programme, MYP. (IB-organisationen uppger att våren 1999 finns det fyra grundskolor som erbjuder MYP).

På gymnasienivå uppgav 88 % att följde de nationella läro- och kursplanerna. 8 % (nio skolor i undersökningen) svarade att de följde läro- och kursplaner för IB-programmet. (IB-organisationen uppger att det under våren 1999 finns femton skolor som följer läro- och kursplaner för IB-programmet. Då denna rapport skrivs, är siffran uppe i sjutton skolor.)

Fyra av skolorna som svarade på denna fråga återfinns bland de fjorton atypiska SPRINT-skolorna och inkluderas inte i statistiken. Dessa skolor uppgav att de följer andra EU-länders läro- och kursplaner eller en särskild form av de svenska nationella läro- och kursplanerna.

Därmed återstår tre grundskolor och fyra gymnasieskolor, som uppger att de följer andra läro- och kursplaner än de nationella. En gymnasieskola (i Torneå) arbetar i ett projekt med en finsk skola (på svenska, finska och engelska) och har skapat ett studieprogram som rymmer både de svenska och finska läro- och kursplanerna. Återstoden av skolorna uppger att de erbjuder speciellt framtagna lokala varianter av den nationella läro- och kursplanen. En grundskola uppger att de erbjuder en Waldorf-kursplan och en fristående skola uppger att de på icke angivet sätt följer egen kursplan.

3.6 Ämnen, kurser och program

3.6.1 Val av ämne(n) att integrera

Det finns troligen inget ämne som inte kan integreras med undervisning på något främmande språk, men i vissa länder har en del ämnen lyfts fram som särskilt lämpliga för detta syfte. I Tyskland förekommer t ex SPRINT ofta i historia, geografi, 'politik' och biologi. Matematik, idrott och musik anses däremot som mindre lämpade. Graden av lämplighet beror till stor del på det underliggande syftet med SPRINT. (För SPRINT-ämnena på tvåspråkiga tyska program, se CHRIST)

Om syftet är att finna en mängd material och brett fackspråk samt erbjuda flera tillfällen att använda det talade språket i samtal, diskussioner och presentationer, så kan ämnen som biologi, kemi, filosofi och religion vara särskilt lämpliga. Om läromedlen dessutom ska reflektera målspråkets kulturella bakgrund, eller stimulera interkulturell kompetens, kan det vara lämpligt att integrera språkundervisningen med historia, samhällskunskap eller geografi.

Är däremot syftet att ge eleven tillfälle att lära sig målspråket så snabbt som möjligt och på ett sådant sätt att eleven upphör att vara medveten om när det främmande språket används, är ett ämne med en begränsad fackterminologi att föredra, t ex matematik. Är syftet att hjälpa elever att övervinna osäkerhet eller att utveckla en helhetssyn i sin förståelse och behärskning av målspråket, kan en kombination av rörelse, musik eller grafisk framställning och språk tillsammans med idrott, musik eller konst vara mest lämplig.

En annan aspekt är resurstillgång. Några skolor erbjuder uppenbarligen SPRINT i vissa kombinationer på grund av att det i de ämnena finns lärare som är intresserade och kvalificerade att undervisa. (Se senare i rapporten under 'Lärare') Några skolor tycker att det är befogat att använda utländska kursböcker därför att det saknas lämpligt material på svenska. (se nedan)

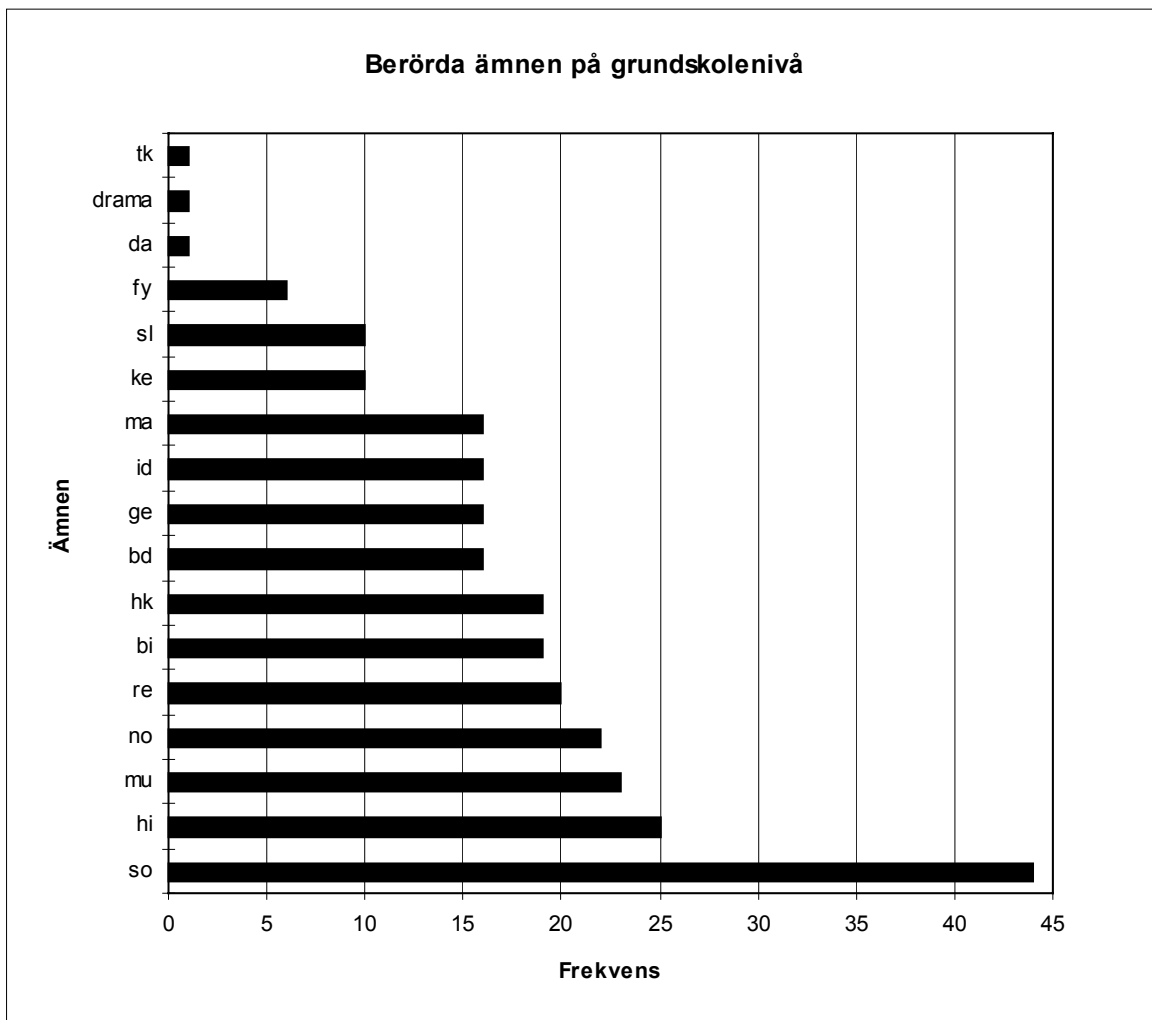
3.6.2 Ämnen på grundskolenivå

Matematik och musik återkommer ofta som populära SPRINT-ämnena. På grundskolenivå (Diagram 5) är musik det tredje mest populära ämnet för SPRINT. Längre ner hamnar idrott,

konst, hemkunskap och matematik, vid sidan av ämnen som kräver ett stort ordförråd, t ex samhällskunskap, naturkunskap, historia, biologi och geografi.

En fördjupad undersökning skulle antagligen visa att språk integrerat med musik, idrott, konst, slöjd och hemkunskap är mer förekommande på grundskolans lägre nivåer, medan natur- och samhällskunskap är vanligare i de högre årskurserna.

Diagram 5 – SPRINT på grundskolenivå: berörda ämnen

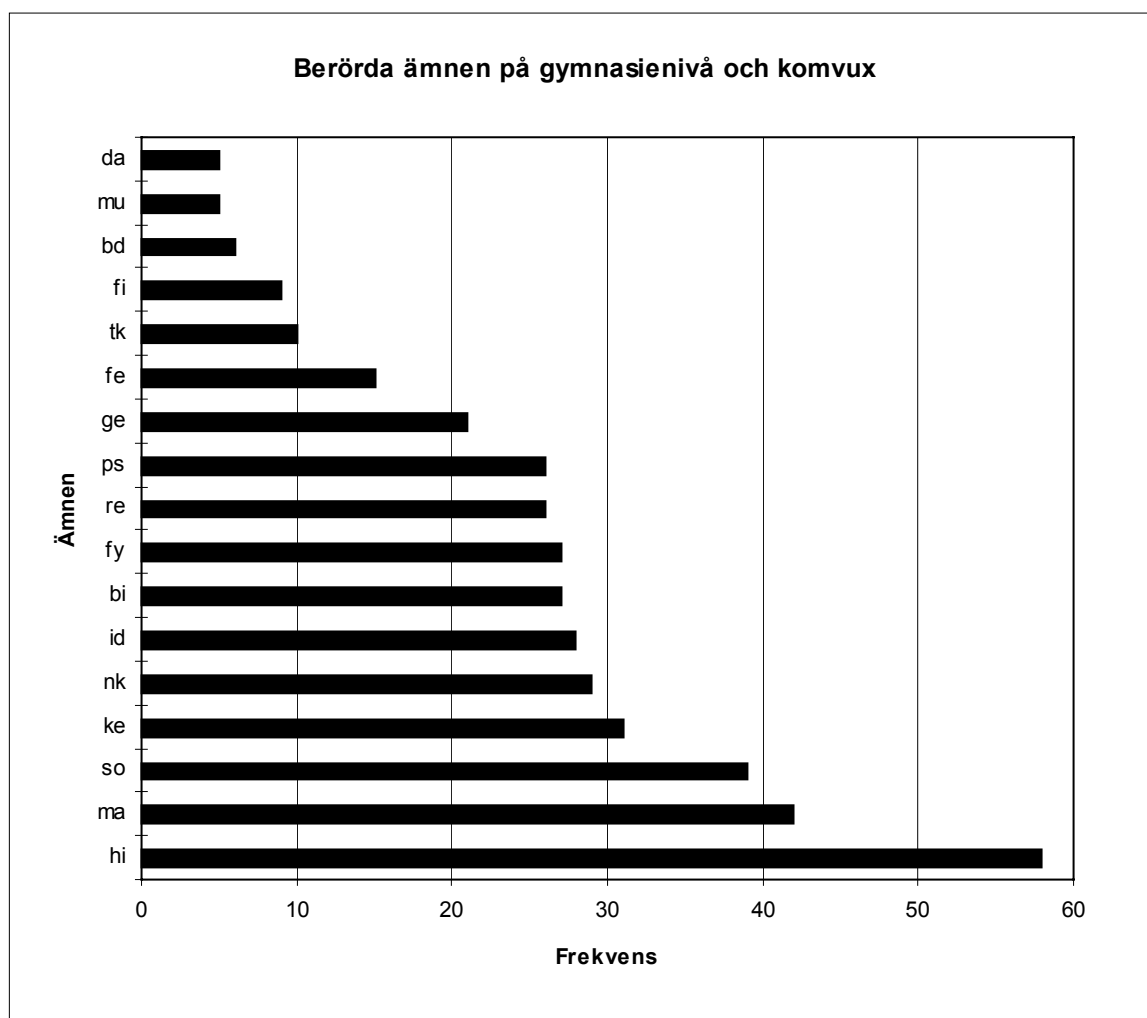
3.6.3 Ämnen på gymnasienivå

På gymnasienivå (Diagram 6) kan noteras att det är många skolor som erbjuder historia (58). Antalet överstiger skolor som erbjuder samhällskunskap (39). I undersökningen 1994/95 var de tre mest populära ämnena samhällskunskap, historia och matematik, i nämnd ordning.

Svaren från gymnasieskolorna visar att naturvetenskapliga ämnen, idrott och religion ligger på delad fjärde plats och att geografi håller på att tillta. (Geografi fick mycket lite utrymme i undersökningen 1994/95, då det just hade återinförts som ett eget ämne i läroplanen.)

Diagram 6 – SPRINT på gymnasienivå och komvux: berörda ämnen

3.6.4 Icke-yrkesinriktade kurser

En närmare analys kan göras av några av de ämnen som erbjuds genom att studera de kurser som berörs av SPRINT inom respektive ämne. (Tabeller och diagram återfinns samlade i bilaga 2.) I t ex historia bedrivs kursen Historia A (HI200) nästan dubbelt så många gånger på ett främmande språk än Historia B (HI201). Kärnämneskursen Samhällskunskap A (SH200) förekommer tjugoåtta gånger i källmaterialet, medan Samhällskunskap B och C endast förekommer nitton gånger var.

Vissa kärnämneskurser visar större sannolikhet att bedrivs i SPRINT-form än andra kurser i samma ämne. Till exempel bedrivs kursen Naturkunskap A (NK200) mer än dubbelt så ofta på ett främmande språk som Naturkunskap B (NK201). Detta beror antagligen på att NK200 förekommer både på SP och NV-programmen, medan NK201 endast finns på SP-programmet.

Ämnet ekonomi kräver en särskild kommentar. I de flesta fall är A och B-kurserna (FE201 och FE 203) en del av ekonomisk gren på SP. Majoriteten av skolorna har utelämnat namnet på övriga ekonomikurser som erbjuds på ett främmande språk och endast uppgivit 'Ekonomisk kurser'. Den korta listan som här presenteras är kanske inte typisk för alla kurser som erbjuds, men de omnämns av ett mindre antal skolor. Två av dem är komvuxenheter; den ena finns i Göteborg och erbjuder FE201, FE203, FE200 och FE204 på engelska; den andra finns i Helsingborg och erbjuder FE200, FE204 och PRT202 på tyska.

Resultaten för matematik kräver också en kommentar. Före gymnasiereformen och införandet av nya kurser ansågs matematik vara ett särskilt lämpligt ämne för undervisning på ett främmande språk, då ämnet har en relativt liten fackterminologi och det var relativt enkelt att hitta utländsk kurslitteratur som kunde anpassas efter den svenska kursplanen. Efter gymnasiereformen blev det emellertid svårare att anpassa utländska böcker, som var skrivna för utländska kursplaner, till de fem svenska kurserna. I synnerhet gäller detta C-kursen (MA203).

Resultaten för de naturvetenskapliga ämnena (utom naturkunskap) visar att kemi, i synnerhet Kemi A (KE200), är mer vanligt för SPRINT än biologi. Tre gymnasieskolor uppger att undervisningen i kemi bedrivs på svenska, men att kursböckerna är på engelska. Två av svaren nämner samma kursbok. Det som enligt svaren uppskattas i boken är den problembaserade inläringen (PBL) vilket möjligen kan tolkas så att SPRINT används inte för sakens skull utan p g a avsaknaden av PBL-material på svenska. ”Vi anser böckerna så överlägsna svenska böcker att alla elever får använda dem.”

3.6.5 Berörda program

Berörda ämnen och deras frekvens i källmaterialet visar en benägenhet att använda SPRINT särskilt på de studieförberedande Natur- och Samhällsvetenskapliga programmen (NV och SP). I detta avseende har inte mycket förändrats sedan undersökningen 1994/95. Fortfarande är få andra program berörda och det tredje vanligaste programmet för SPRINT är fortfarande Omvårdnadsprogrammet (OP).

Materialet visar ökat intresse för SPRINT (från obefintligt till fem skolor) på Naturbruksprogrammet (NP). Däremot märks ingen större förändring i spridningen till andra yrkesinriktade program. Minst två SPRINT experiment från 1994/95, på Mediaprogrammet (MP) i Umeå och Fordonsprogrammet (FP) i Norrköping, har upphört. (Se 'Skäl till avslutad SPRINT-undervisning'.)

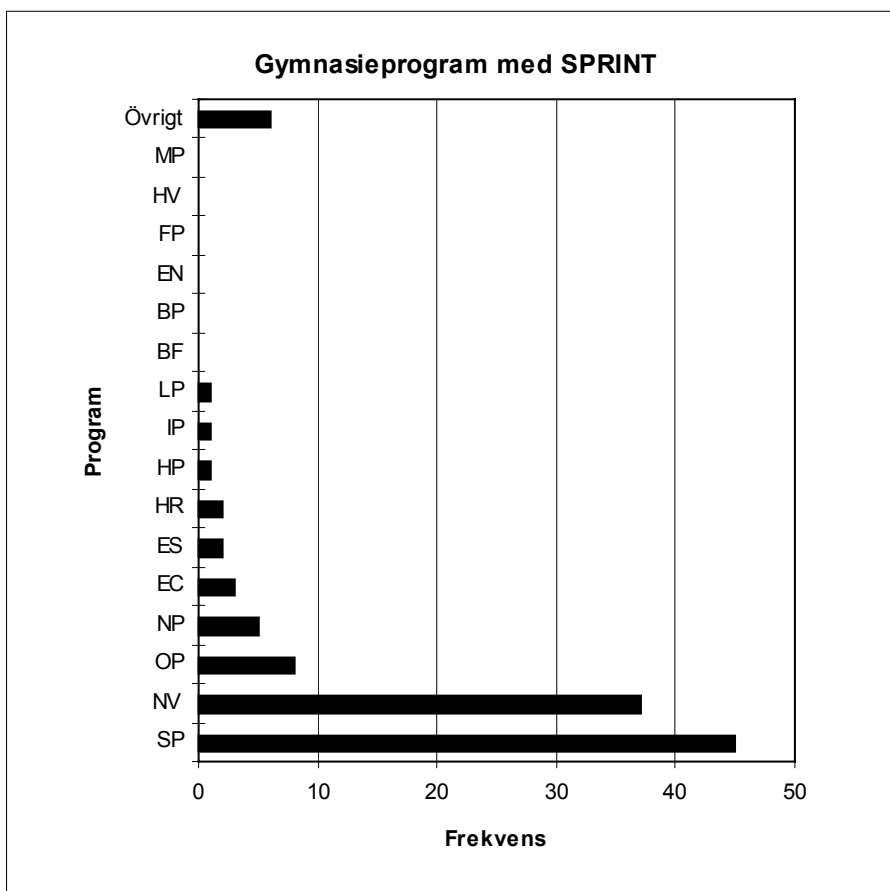
3.6.6 Yrkesinriktade ämnen och lokala kurser

På OP, NP och övriga program som erbjuder SPRINT, berörs en rad ämnen och kurser. På vissa skolor är endast kärnämnen berörda. I de flesta fall är det dock lokala kurser som erbjuds för SPRINT (t ex 'Nursing Care' och 'International co-operation'). Endast i ett fåtal fall är det karaktärsämnen som berörs.

NV- och SP-skolorna erbjuder också lokala kurser (t ex 'European knowledge'). Sju skolor uppger att de erbjuder kurser som förberedelse för internationella språkprov. Förberedande kurser för 'Cambridge Certificate in Advanced English Examination' är de mest förekommande. Övriga som nämns är 'Cambridge English Proficiency Level Examination', DELF- (elementära) och DALF- (avancerade) proven i franska, ÖSD (ett österrikiskt diplom i Tyskland) m fl.

En utökad kurs med timmar tagna från individuellt val erbjuds i engelska i sex skolor, i franska respektive tyska på en skola.

Diagram 7 – SPRINT på gymnasienivå och komvux: Berörda program

3.7 Historiskt perspektiv

I Sverige har ämnesundervisning på ett främmande språk framför allt för elever med svenska som modersmål förekommit länge. De första skolorna i modern tid som försökte sig på denna form av undervisning i en större skala anses vara Ebersteinska skolan i Norrköping och Röllingby gymnasium i Åkersberga. Båda skolorna började experimentera med ämnesundervisning på engelska 1983/84. Visserligen började Kungsholmens gymnasium sin verksamhet 1973, men vid den tiden var elevunderlaget främst icke-svensktalande elever. Fortfarande har Kungsholmens gymnasium en jämn fördelning av elever med svenska som modersmål och elever med engelska som modersmål. (Detta ger dock inte Kungsholmens gymnasium en vad vi i det här materialet kallar atypisk elevprofil. Kungsholmens gymnasium kan tillsammans med fyra grundskolor hänföras till ”gränsfallsskolorna” – se ovan under ’Skolor med atypisk elevprofil’.)

Bland de atypiska skolorna och ’gränsfallsskolorna’ finns det flera som tidigt införde SPRINT. Lycée Française startade 1954, Estniska skolan 1945 och Deutsche Schule i Stockholm som först grundades 1624(!). Även om det bland de skatypiska skolorna fanns några som i slutet av årtiondet kunde räknas in bland de banbrytande skolorna, var det inte förrän tidigt 1990-tal som antalet SPRINT-skolor började öka kraftigt i antal.

Diagram 8 – SPRINT på gymnasienivå och komvux. Läsårets första intagning.

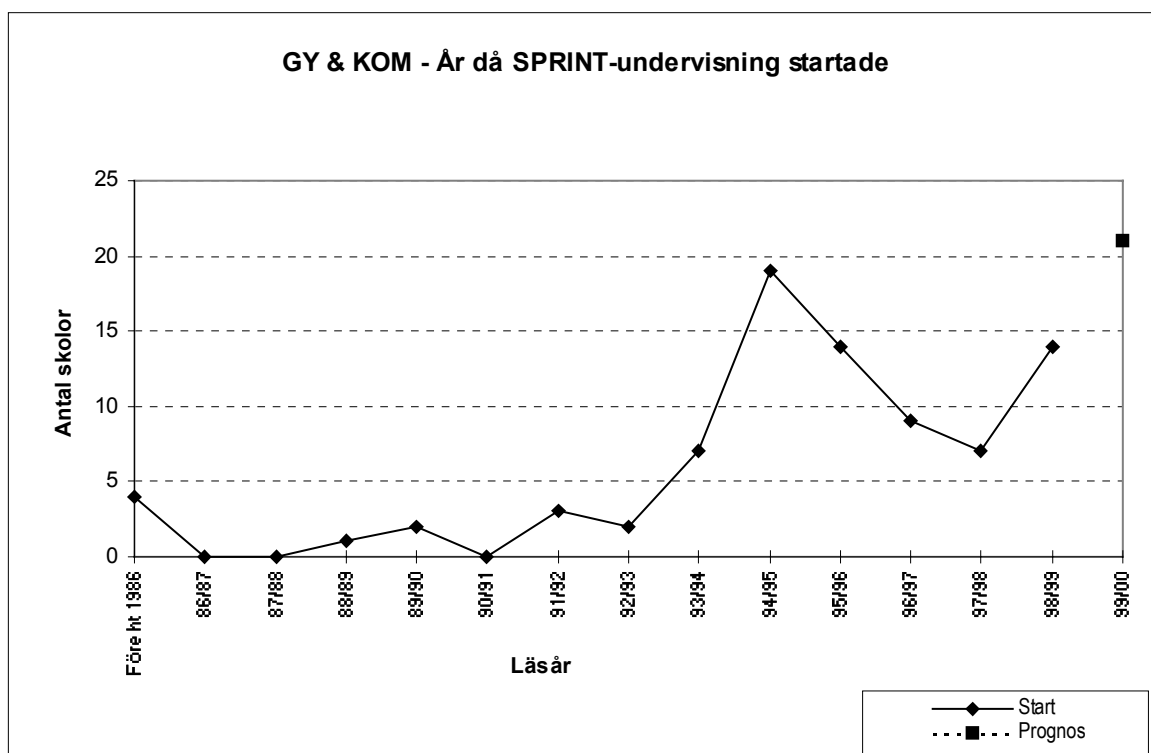
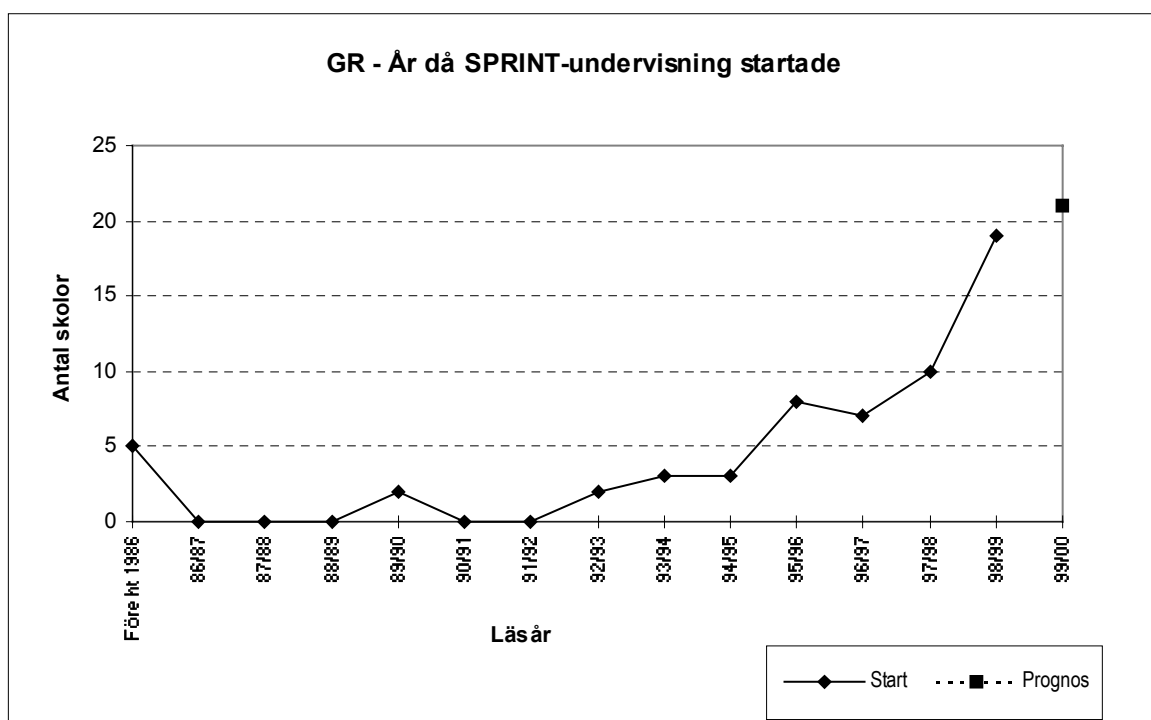

Diagram 9 – SPRINT på grundskolenivå: Läsårets första intagning

Som framgår av Diagram 8 var åren 1993/94 samt 1994/95 (efter gymnasiereformen) viktiga 'SPRINT-år'. På grundskolenivå infaller däremot de viktiga 'SPRINT-åren' 1995/96.

Observeras bör att statistiken gäller *endast införandet* av någon form av SPRINT på skolor. Ett flertal skolor uppger även datum för ytterligare SPRINT på samma skola, och/eller införandet av SPRINT på ytterligare ett eller flera språk. Till exempel införde en grundskola,

enligt Diagram 9, SPRINT på engelska 1993. SPRINT på franska och tyska infördes på samma skola 1996 och på spanska 1997. Utvecklingen av de övriga språken, utöver det första (engelska) är alltså inte inräknad i statistiken.

3.8 Lärare

Enkät 2 omfattade tre frågor som berörde SPRINT-lärare.

I fråga 8 tillfrågades skolorna hur många lärare som för tillfället (våren 1999) arbetade med SPRINT. På grundskolenivå (från skolor med typisk elevprofil) var den totala siffran fyrahundra fem lärare, på gymnasienivå var motsvarande siffra sexhundra femton.

Genom extrapolering kan de skolor vars svar uteblev inkluderas i enkät 2. Då framgår att omkring ett tusen åttahundra lärare arbetade med SPRINT våren 1999. Cirka nio hundra arbetade på grundskolenivå och lite fler än nio hundra på gymnasienivå.

3.8.1 Behörighet och utbildning

Kritik har under åren framförts mot SPRINT-lärares kompetens. Då det inte finns någon formell behörighet för SPRINT, har även kritik framförts mot lärarnas lämplighet att undervisa i SPRINT-projekt.

Av detta skäl avsåg frågorna 8, 9 och 10 att utröna SPRINT-lärares utbildningsbakgrund (både formell och informell). De olika frågorna och resultaten redovisas i Tabell 6.

3.8.2 Behärskning av målspråket

Den kanske allvarligaste kritiken som riktats mot SPRINT-lärare är deras behärskning av målspråket, särskilt när det gäller engelskan.

Svenska språknämnden skriver t ex i "Förslag till handlingsprogram för att främja svenska språket" "*Ingen vet...vilken inverkan svenska lärares mer eller mindre bristfälliga engelska kan få på elevernas kunskaper...*". (SVENSKA SPRÅKNÄMNDEN)

Möjligen är svenska språknämndens kommentarer baserade på antagandet att SPRINT-lärare inte har behörighet som språklärare.

Av vikt är att undersökningen visar att det finns trehundra åttionio SPRINT-lärare med svensk behörighet att undervisa i målspråket och etthundra sextiotre med liknande utländsk behörighet. Vidare har trehundra fyrtio lärare dubbel behörighet (svensk eller utländsk) att undervisa både i målspråket och ett eller flera ämnen.

En stor del av kritiken kommer emellertid från gymnasieelever som följer SPRINT-program. Detta har uppmärksammats under en längre tid, ända sedan Michael Knights rapport från pilotprojektet på Ebersteinska skolan vid slutet av 80-talet (KNIGHT)

Bland elever som dras till SPRINT på engelska finns många som har (eller tror att de har) mycket goda ytliga kunskaper i engelska. Deras uttal och aktiva kunskaper i modern talad vardagsengelska kan kanske t o m vara bättre än några av deras lärares, som i flera fall är två generationer äldre. Det har från flera håll antytts att en del elever uppvisar en hög grad av intolerans mot deras lärares svenskpåverkade uttal av engelska. Det kan innebära att elevers kritik mot lärares kompetens har mer att göra t ex med uttalet än med lärarens mer allsidiga behärskning av språket.

Det är inte möjligt att utifrån materialet från undersökningen göra några uttalanden, utöver siffrorna som visas i Tabell 6, om SPRINT-lärares verkliga kompetens. Det finns dock goda skäl att fortsätta att undersöka detta område.

Tabell 6 – Svar till frågorna 8,9,10

Frågorna 8,9,10	Grundskola Totalt	Gymnasienivå & komvux Totalt
Hur många lärare är för närvarande involverade i SPRINT?	405	615
Hur många av dessa lärare är kvalificerade att undervisa i målspråket med stöd av svensk lärarutbildning i målspråket?	199	199
Hur många av dessa lärare är kvalificerade att undervisa i målspråket med stöd av utländsk lärarutbildning i målspråket?	104	59
Hur många av dessa lärare är kvalificerade att undervisa i det berörda ämnet på målspråket med stöd av sv. lärarutbildning i både målspråket och det berörda ämnet?	116	87
Hur många av dessa lärare är kvalificerade att undervisa i det berörda ämnet på målspråket med stöd av utl. lärarutbildning i både målspråket och det berörda ämnet?	86	51
Hur många av dessa lärare är kvalificerade att undervisa i det berörda ämnet på målspråket med stöd av sv lärarutbildning i det berörda ämnet samt målspråket som modersmål?	22	21
Hur många av dessa lärare är kvalificerade att undervisa i det berörda ämnet på målspråket med stöd av sv lärarutbildning i det berörda ämnet samt intern utbildning?	24	245
Hur många av dessa lärare är kvalificerade att undervisa i det berörda ämnet på målspråket med stöd av omfattande erfarenhet av undervisning i ämnet på målspråket från ett land där målspråket är huvudspråk för undervisningen?	17	36
Hur många av dessa lärare är kvalificerade att undervisa i det berörda ämnet på målspråket med stöd av andra skäl? *	34	58
<p>* Bland 'andra skäl' var de vanligaste svaren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har svenska som modersmål, men har levt, studerat eller arbetat i ett land där målspråket används som inhemskt språk • Är gift med en person som har målspråket som modersmål och använder regelbundet målspråket i hemmet • Har målspråket som modersmål (utan formell lärarutbildning) 		

3.8.3 SPRINT-lärare med målspråket som modersmål

Utan att vare sig underblåsa eller bemöta vissa elevers fördomar finns det flera argument som talar både för och emot att som lärare på SPRINT-program anställa lärare med målspråket som sitt modersmål. På program där syftet är att eleverna ska kunna tala målspråket lika flytande som modersmålet är det idealiskt med en lärare som har målspråket som modersmål. Det är dock ytterst få skolor i Sverige som har en sådan avancerad målsättning.

Av undersökningen framgår att de flesta skolor som arbetar med SPRINT helt enkelt vill höja målspråkets status eller göra studierna i målspråket mer intressanta och meningsfulla nästan genomgående inom ramen för den svenska nationella läroplanen. I detta sammanhang kan en lärare med målspråket som sitt modersmål vara en tillgång, men det är kanske ännu viktigare för skolorna att först och främst använda sig av kompetenta lärare med svensk behörighet.

Argumentet att lärare med målspråket som modersmål tillhandahåller bättre modeller för språktillämpning stämmer bäst överens på de lägre nivåerna i skolsystemet samt för andra språk än engelska. Det är mindre sannolikt att nybörjare i ett språk har stött på många olika modeller som använder målspråket och därför är de modeller de möter i skolan av större betydelse.

På grundskolenivå har endast tjugotvå lärare (av 405) målspråket som sitt modersmål samtidigt som de innehar en svensk ämneslärarebehörighet. (Tabell 6) En stor del av de åttiosex lärarna med dubbel, utländsk behörighet som språk- och ämneslärare torde även ha målspråket som sitt modersmål. Spridningen av lärare med utländsk behörighet är dock mycket begränsad. De åttiosex lärarna med dubbel behörighet finns samlade på arton skolor (av 63).

På gymnasienivå finns det en ännu lägre andel lärare med målspråket som modersmål och lärare med utländsk behörighet bland de sex hundrafemton SPRINT-lärarna. På denna nivå är det mycket vanligare att lärarna har svenska som modersmål, med svensk ämneslärarebehörighet och någon form av fortbildning för att kunna arbeta med SPRINT. Det finns dock ett hundratrettioåtta lärare med dubbel behörighet i målspråket och ämnet. Av dessa har femtioen lärare utländsk behörighet. Även dessa lärare är samlade på några få skolor – sexton (av 85).

3.8.4 Fördelning lärare/elever

Det är svårt att dra några generella slutsatser beträffande fördelningen lärare/elever, eftersom SPRINT förekommer i så många olika former på skolorna.

På grundskolenivå finns det på femton skolor en ensam lärare som arbetar med SPRINT och på arton skolor arbetar lärarlag på två till tre lärare. På endast nio skolor finns det elva eller flera lärare som arbetar med SPRINT.

En lärare uppger sig undervisa närmare fyra hundra elever i musik på engelska från åk 1 till åk 6. På en annan skola finns en lärare som är ensam om att integrera tyska och hemkunskap, vilket berör trettio barn i åk 8. En tredje skola uppger att sjutton lärare arbetar med ett hundraåttio elever i åk 7-9.

På gymnasienivå är det färre lärare som ensamma arbetar med SPRINT. Endast åtta skolor uppger att de bara har en SPRINT-lärare, medan tolv skolor har lärarlag om två lärare och fyrtiosex skolor har lag på tre till åtta lärare. De resterande skolorna uppger en siffra mellan nio och trettiosju lärare. Fördelningen mellan lärare/elever varierar, som på grundskolorna. På en skola integrerar en lärare engelska med Historia B i en klass med över trettio elever, på en annan skola arbetar trettio lärare med ett hundrafemtio elever.

3.8.5 Behörighet och utbildning

Som tidigare konstaterats finns det ingen formell utbildning för att arbeta med SPRINT i Sverige. Utbudet av fortbildning är sparsamt och utbildning och grundutbildning för lärarkandidater som intresserar sig för SPRINT existerar inte. I detta avseende skiljer sig inte Sverige märkbart från övriga Europa. Endast två europeiska universitet (Nottingham i England och Wuppertal i Tyskland) erbjuder för närvarande lärarutbildning fullt ut för SPRINT-undervisning och båda har nyligen kommit igång med verksamheten. (För mer information om lärarutbildning i Europa, se det avslutande kapitlet i FRUHAUF och kapitel 4 i CLIL INITIATIVES. För senare utveckling, se COYLE)

Den tolv månader långa fortbildning för SPRINT som har funnits i Finland vid Jyväskylä universitet sedan 1991 är unik. (MARSH & MASIH 1996, RÄSINEN)

Den fortbildning som många svenska lärare genomgått är betydligt kortare. De flesta kurserna har varit internat i två till tre veckor. Många av kurserna har haft som fokus att förbättra

lärarnas språkfärdighet i målspråket, snarare än att förmedla aspekter av den pedagogik som gäller för SPRINT.³

Detta är naturligtvis inte något negativt i sig, men det blir allt tydligare att målet att förbättra lärarnas språkfärdighet endast bör vara *en* del i SPRINT-lärarnas utbildning. Andra viktiga frågor är t ex:

- deltagandet av språklärare i ämnesundervisning och deras kompetens att undervisa i ämnet i fråga;
- teorier om andraspråkinläring och bruket av kommunikativ metodologi och deras relevans för språk- och ämnesintegrering;
- praktiska spörsmål för arbete i lärarlag i ämnesövergripande situationer;
- kvalitetsbedömning och kvalitetssäkring för SPRINT.

3.8.6 Dubbel behörighet

Grundskolelärare berörs inte i någon större grad av frågan om dubbel ämnes- och språkbehörighet. Det blev dock först nyligen möjligt för blivande gymnasielärare att kombinera ämnes- och språkstudier.

Därför är det intressant att notera att så många som åttiosju gymnasielärare innehar dubbel svensk behörighet. Detta kan möjligen tyda på att ett ökat antal nytexaminerade lärare kommer att arbeta med SPRINT. Eller, eftersom det alltid har varit möjligt att skaffa sig dubbel behörighet genom kompetensutveckling *efter* grundutbildningen, så kan det helt enkelt vara en fingervisning om antalet ämneslärare som intresserar sig för språk och arbetar med SPRINT eller antalet språklärare med ett utvecklat intresse för ett särskilt ämne.

3.8.7 Lärarprofil på atypiska skolor

De fjorton grundskolorna och tre gymnasieskolorna med atypisk elevprofil verkar även ha atypisk lärarprofil. Eftersom flera skolor tyvärr inte svarade på frågan om lärarprofil är det svårt att göra några säkra uttalanden om dessa skolor.

Vad som kan sägas är att proportionen lärare/elev på atypiska skolor verkar vara fler lärare på färre elever än på typiska skolor. Det verkar finnas fler lärare på den här gruppen skolor med utländsk behörighet att undervisa i målspråket. Det verkar också här förekomma fler lärare med utländsk behörighet i andra ämnen än målspråket.

---

³ I detta sammanhang bör det internationella Teacher-DIESeLL projektet nämnas (finansierat av EU:s SOCRATES program) som har som syfte att planera ett förlängt fortbildningsprogram för SPRINT-lärare, baserat på erfarenheter från Jyväskylä universitet. Projektpartners i Sverige är Uppsala universitet och Mitthögskolan. Pilotprojektet inkluderade flera svenska och finska lärare från olika SPRINT-skolor och avslutat 1999. Mer information kan erhållas från den samordnande institutionen vid Jyväskylä universitet i Finland. (TEACHER-DIESELL)

4. SPRINT - Form och mångfald

Hugo Baetens Beardsmore, professor i tvåspråkighet vid Vrije Universiteit i Bryssel lär ha yttrat: ”There is no one right way to do bilingual education.” Svaren som inkommit illustrerar detta.

I Enkät 2 gavs kontaktpersonerna tillfälle att ge mer detaljerade uppgifter om hur SPRINT vid deras skola bedrivs. Svaren på frågorna 3, 11 och 12, liksom möjligheten att sända in bilagor, gav rikhaltig information om de många former av SPRINT som förekommer på skolor i hela landet.

Friheten att experimentera och skapa skolmiljöer som inspirerar både undervisning och lärande har möjliggjorts genom skolreformerna under 1990-talet. Spridningen av SPRINT i dess många skilda former är en direkt följd av reformerna.

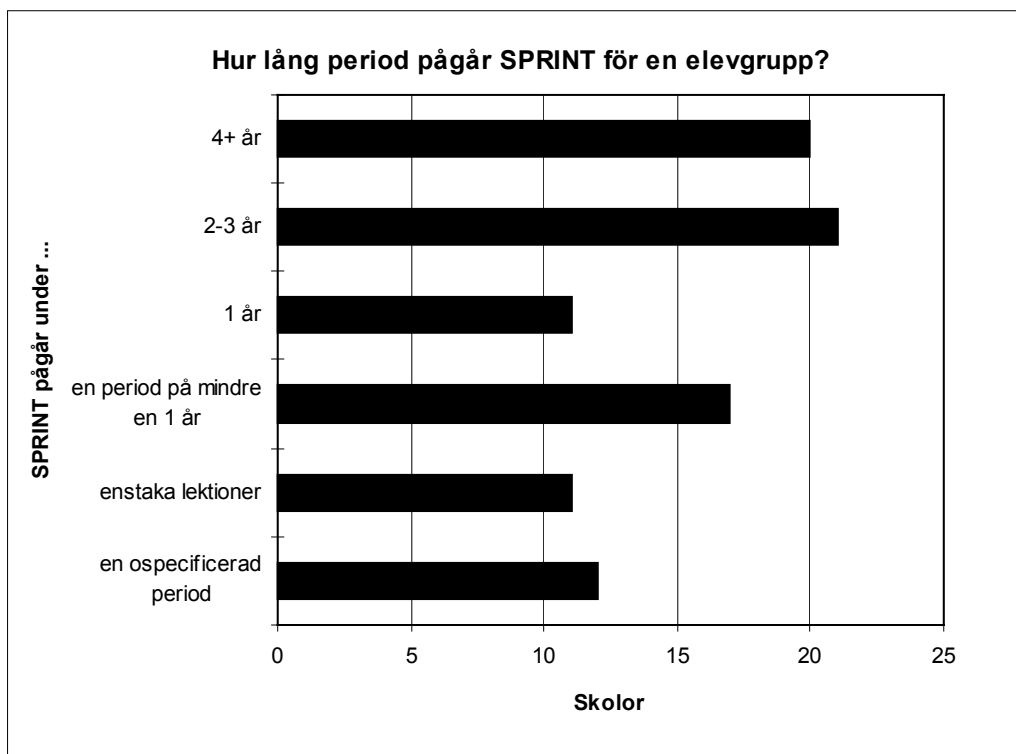
4.1 Omfattning i tid

De tidsperioder som SPRINT omfattar varierar avsevärt, från sporadiska endagstillfällen till flera läsår. På samma sätt varierar tiden som avsätts inom dessa tidsperioder, från en enda 40-minuterslektion till flera timmar varje vecka.

4.1.1 Grundskolenivå

Som framgår av Diagram 10 är det vanligaste att SPRINT på grundskolenivå erbjuds under flera år. Detta betyder inte att 100 % av undervisningen i berörda ämnen sker på målspråket. Normalt beror graden av användning av målspråket i de skolor som erbjuder SPRINT under en period på fyra år eller längre på omfattningen av och syftet med SPRINT.

Diagram 10 – SPRINT på grundskolenivå – tidsomfattning

Om t ex tvåspråkighet är syftet blir eleverna på de flesta av skolorna till att börja med praktiskt taget i samtliga ämnen undervisade på det språk de är bäst på. Målspråket införs

sedan gradvis i undervisningen, först som ett fristående ämne, sedan i allt större utsträckning som undervisningsspråk.

Alternativt, om syftet är kommunikativ kompetens i målspråket, som inte når upp till nivån för tvåspråkighet, kan hur många ämnen eller lektioner under en vecka som helst beröras, från nästan inga till så gott som samtliga. På många skolor tycks det dock röra sig om en eller två lektioner per vecka. Detta stämmer i synnerhet in på skolor där endast ett ämne eller en lärare berörs.

Det finns andra modeller. En mindre skola (åk 1-6) som är inblandad i ett internationellt projekt för skolor i glesbygd skriver: *”Vi har tillsammans med eleverna bestämt att varje onsdag f.m. talar vi bara engelska (svengelska när kunskaperna inte räcker till)”*

Majoriteten av de tjugo skolor som erbjuder SPRINT under två till tre år gör det i åk 7-9. Även här varierar de relativa proportionerna mellan målspråket och svenska från skola till skola. På flera skolor förekommer det att del av kurs erbjuds där svenska och målspråket används omväxlande under de tre åren, t ex i samhällskunskap.

Sedan finns det skolor där moment i olika ämnen erbjuds dels på svenska, dels på målspråket. Det finns skolor som erbjuder en rad ämnen, t ex biologi, fysik och kemi på målspråket, medan andra ämnen fortsätter att ges på svenska. Slutligen finns det några skolor där majoriteten av elevernas lektioner sker på målspråket.

I samtliga situationer som hittills nämnts, även där den största delen av undervisningen sker på målspråket, fortsätter en viss del av undervisningen att bedrivas på svenska. (eller – i de fall där skolor eftersträvar tvåspråkighet – så sker undervisningen på det språk där elevernas styrka ligger).

Tjugoåtta skolor uppger att de erbjuder SPRINT under två läsår eller kortare tid. På dessa skolor är det vanligaste skälet till SPRINT att skolan vill hjälpa eleverna i deras studier eller bekanta dem med ett främmande språk. Flera svar syftar på årskurs 5, 6, eller 7.

En vanlig variant är temadagar eller temaveckor, då undervisning i ett urval ämnen sker på målspråket. En skola uppger: *”Inom ramen för språkval i åk 6 har vi hela språkdagarna 2-3 dagar/läsår. Grupperna i tyska, franska, basengelska och mer svenska ägnar en halv dag åt språket och kulturen.”*

Även tematiska ämnesövergripande projekt är vanliga: *”Lärare i olika ämnen samverkar med språklärare i eng, ty, fr och genomför små projekt under 1-2 veckor. Kan vara översättning av recept.”*

Att resa bort en helg på ett ’språkläger’ är också en möjlighet.

Andra former av SPRINT på grundskolenivå är särskilt vanliga i skolor med ett lågt antal elever per lärare: *”Beroende på barnets förutsättningar och intresse kan arbete med engelska/tyska /franska/spanska ske dagligen och utan avbrott under läsåret.”*

”Eleverna kan i princip välja att läsa vilket arbetsområde de vill på engelska. Då vi är en liten skola kan vi vara mycket flexibla vad gäller elevernas val.”

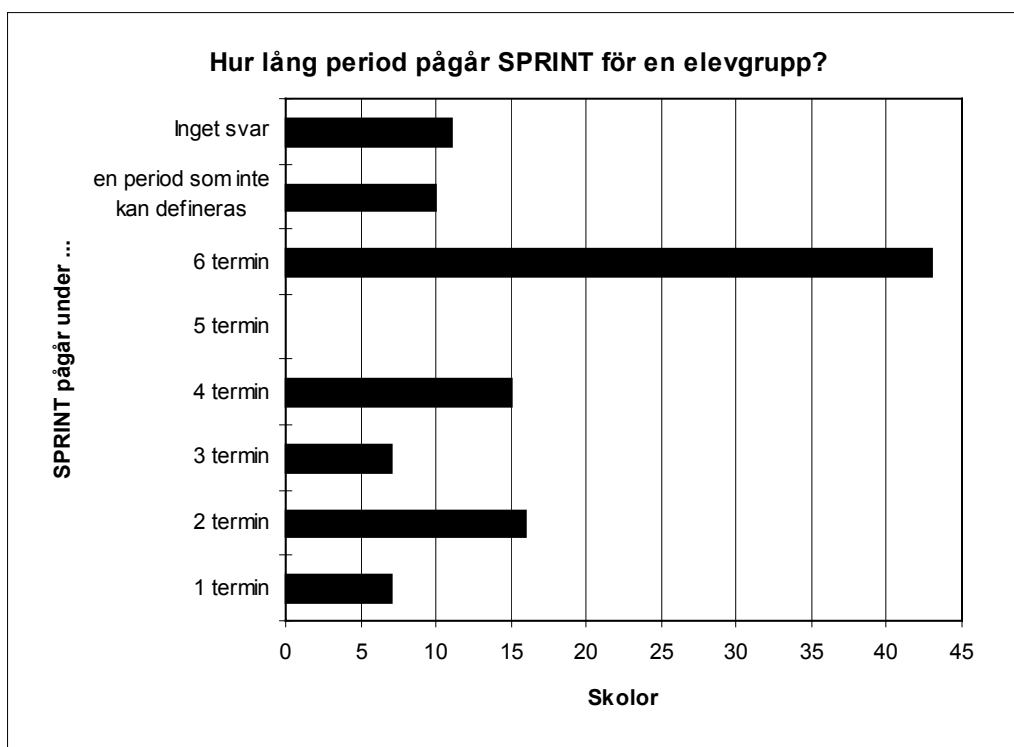
I enkätsvaren eller vid telefonintervjuerna framkom det vid flera tillfällen att lärare och administratörer ansåg att SPRINT på deras skola förekom i en sådan blygsam omfattning att de tvekade att rapportera om undervisningen. Det tycks vara en vanlig uppfattning att ’riktig’ SPRINT måste omfatta flera olika ämnen, ett stort antal lektionstimmar och sträcka sig över flera år. Som framgår av ovanstående beskrivning är den verkliga situationen mycket mera varierande.

På basis av siffrorna som framkommit i undersökningen torde slutsatsen kunna dras att majoriteten av grundskoleeleverna i typiska SPRINT-skolor kommer i kontakt med SPRINT i begränsad omfattning i ett eller två ämnen, en eller två timmar per vecka eller några tematiska dagar under en termin. Detta stämmer oavsett om tiden för SPRINT är begränsad till ett läsår, eller fördelad över flera år. Av de 6 243 elever som rapporterades gå i typiska SPRINT-skolor våren 1999 var endast 2 422 elever (39%) berörda av 'riktig' SPRINT. Av dessa gick över hälften (1 283) i år 7-9.

4.1.2 Gymnasienivå

På gymnasienivå (se Diagram 11) är omfattningen i tid för SPRINT genomgående längre än på grundskolan.

Diagram 11 – SPRINT på gymnasieskola – tidsomfattning

Majoriteten av de program som erbjuder SPRINT (43) löper över tre hela läsår. Femton program erbjuder SPRINT under två läsår och fjorton program under ett läsår. För samtliga skolor som erbjuder SPRINT under endast en termin gäller att det är fråga om valbara kurser. Av de sju programmen som i diagrammet uppges erbjuda SPRINT under tre terminer, erbjuder i realiteten fem skolor SPRINT under ett eller två läsår, beroende på efterfrågan. Bland de tjugoen program för vilka ingen uppgift om tidsomfattning kan lämnas var det elva som inte alls besvarade frågan. De återstående tio skolorna uppger att de bedriver SPRINT i projektform eller tematiskt under begränsade perioder.

”Vi arbetar med teman inom ramen för ’kunskapsstorget’, en PBL-betonad arbetsmetod där engelska är både informationssöknings- och presentationsspråk. Detta sker under projektperioden eller hela terminer resp. läsår. Perioder om 3-4 veckor; 1-4 perioder/läsår.”

Den vanligaste orsaken till att erbjuda SPRINT först under gymnasiers andra år är att undervisningen erbjuds inom en viss gren. Ekonomisk gren på Samhällsvetenskapsprogrammet verkar vara den mest populära grenen, men även Teknik på Naturvetenskapsprogrammet nämns.

4.1.3 Valmöjlighet

I vilken omfattning kan SPRINT sägas utöka eller begränsa elevens valmöjligheter? Vilka skyddsnät har skolorna för att hjälpa elever som hamnar i svårigheter, eller som av något annat skäl ångrar sitt val av SPRINT?

Variationen i svaren återspeglar den bredd som SPRINT har, men det finns likheter mellan grundskole- och gymnasienivå, vilket i synnerhet gäller skolor som erbjuder SPRINT under två eller tre år. Skolor av denna typ uppger att elevernas val märks först i ansökan till SPRINT-programmet: *"Eleverna har i åk 9 valt SP-bilingual."*

Om eleven senare finner det svårt att följa undervisningen, erbjuder flera skolor parallell undervisning på svenska. *"Man börjar i åk 7 men kan gå över till annan undervisning under perioden om man så önskar. Vi har varje år planerat för två klasser per årskurs."*

Några skolor tillåter elever att hoppa av när de så önskar. *"Avhopp kan i princip ske när som helst"* Andra skolor tillåter, av administrativa och pedagogiska skäl, detta endast vid terminsskifte. *"Avhopp kan ske endast vid terminsskifte."*

Dessa skolor (och många andra som erbjuder SPRINT i mindre omfattning) tillåter även elever att 'hoppa på eller av' under terminens gång. (*"Under 7:e klass har eleven möjlighet att hoppa på eller av. Jag startade med tolv och har nu tjugo."*) Ju senare en elev önskar påbörja ett SPRINT-program på gymnasienivå, desto bättre kunskaper i målspråket krävs. (*"Möjlighet [att] börja...i mån av plats och efter erforderliga förkunskaper."*)

Elever som väljer att hoppa av kan stöta på flera problem. Ofta måste de byta klass. (*"Eleven kan hoppa av hur som helst, men måste då lämna [Franska] sektionen."* Vidare: *"Att hoppa av innebär extra arbete för eleven"*.)

Flera skolor uppger dock att: *"Denna form av undervisning uppskattas ofta av eleverna och några avhopp har ej varit aktuella."* Endast en skola av ett hundrafyrtiofyra typiska SPRINT-skolor rapporterar om en allvarligt avhoppssproblematik: *"Nästan halva antalet hoppade av under gång p g a svårigheter med engelskan."* Detta svar kom från ett SPRINT-experiment på Omvårdnadsprogrammets tredje år.

Mindre skolor och skolor med SPRINT i mindre omfattning, kan, beroende på vilka lokala resurser som finns att tillgå, vara mer eller mindre tillmötesgående. En gymnasielärare skriver: *"Avhopp. Detta skedde på SP – B-kursen. Eleverna fick stanna kvar men läsa på svenska och ha ett antal lektioner med mig"*. På en grundskola: *"Eleverna kan i princip välja att läsa vilket arbetsområde de vill på engelska. Då vi är en liten skola kan vi vara mycket flexibla vad gäller elevernas val."* En gymnasieskola i ett glesbygd område skriver dock: *"Enda möjligheten att välja bort SPRINT är genom att ingå i en Komvux-grupp istället, eftersom grupperna är så små."*

I några skolor, i synnerhet gäller detta de lägre årskurserna på grundskolenivå, är frågan om valmöjlighet inte relevant, eftersom eleverna där har ständig valmöjlighet under hela terminen. (*"Den förberedda miljön gör det möjligt att arbeta självständigt för barnet. Det finns inga hinder att börja eller sluta när helst barnet önskar. Behöver barnet hjälp finns det alltid att få."*)

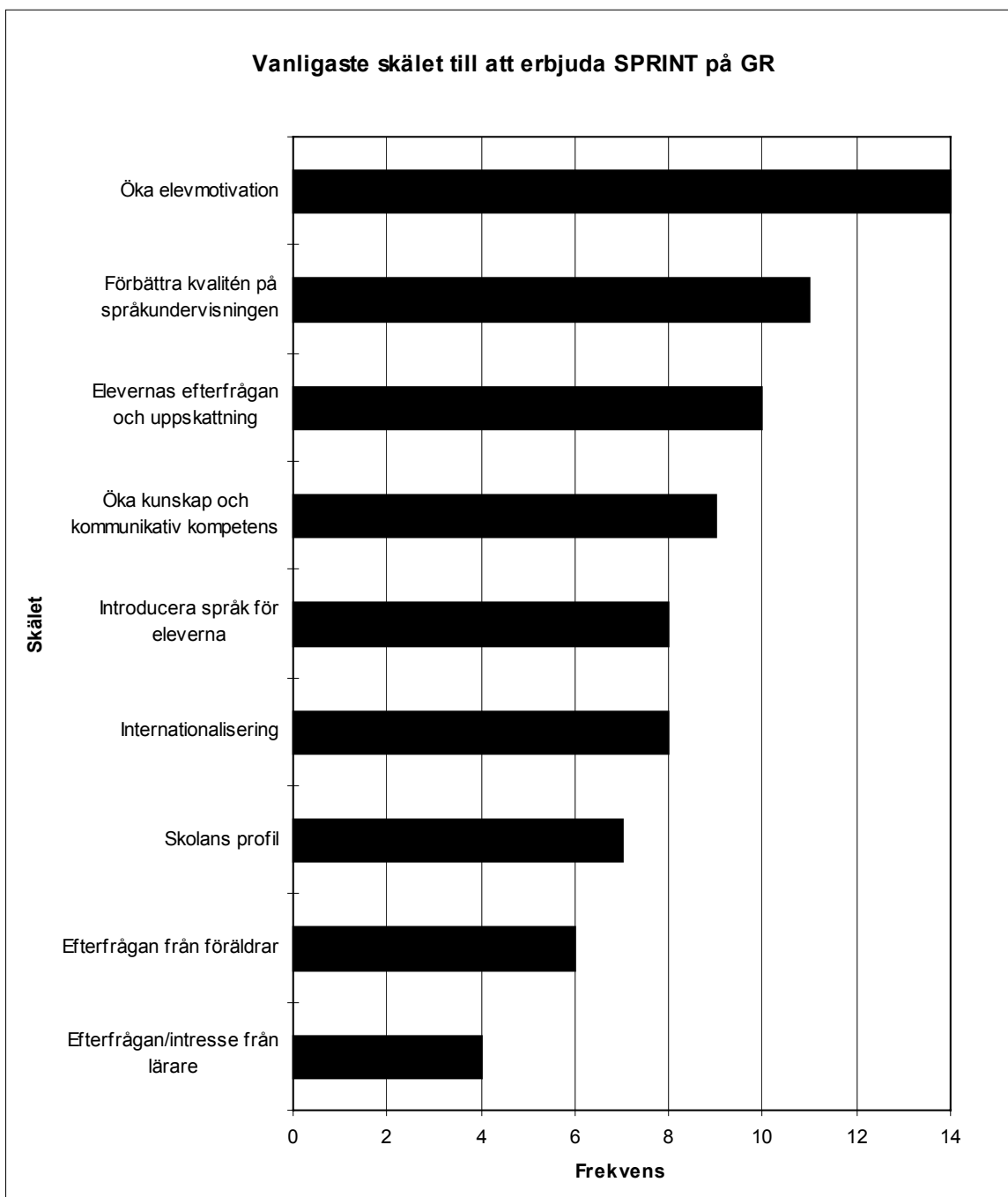
I några av grundskolorna där SPRINT används för att stödja och erbjuda undervisning på främmande språk i åk 5-7, uppger en skola: *"Underv. Obligatorisk."* Eleverna är tvungna att delta i tematiska projekt eller tematiska dagar som är knutna till det språk de valt att studera. Dessa relativt korta perioder av SPRINT kan inte jämföras med hela läsår med SPRINT på några av de mer omfattande gymnasieprogrammen. Dessutom uppger de flesta skolor att *"alla barnen vill vara med."*

Några få skolor tillåter inget val utöver val av skola. En av skolorna som har tvåspråkighet som mål svarade på frågan om elevernas valmöjlighet: ”Alternativ finns ej.” Ett fristående gymnasium där SPRINT är den enda undervisningsform som erbjuds påpekade att om eleven hoppar av, innebär det flytt till en annan skola.

4.2 Skäl till att erbjuda SPRINT

4.2.1 Vanligaste skälen till SPRINT på grundskolenivå

Diagram 12 – Vanligaste skälen till att erbjuda SPRINT på grundskolenivå

Fotnot: 27 övriga skäl uppgavs, 4 skolor gav inget svar.

Att väcka elevernas gehör för studier i främmande språk, särskilt för tanken att använda det främmande språket som ett verktyg för inläring, nämns av sjutton skolor tillsammans med en ökning av elevernas kommunikativa förmåga och behärskning av det främmande språket som skäl till att erbjuda SPRINT. Även detta kan ses som försök att höja elevers studiemotivation.

Internationalisering nämns av åtta skolor som skäl till att man valt SPRINT. Arbetet är ofta kopplat till internationella projekt där arbetspråket är detsamma som målspråket. Återigen, att arbeta med barn i andra länder och att använda det främmande språket som kommunikationsredskap, kan även det vara starkt motivationshöjande.

Endast sju skolor uppger att de vill ge skolan en tydligare profil och endast sex skolor uppger att föräldrar efterfrågat denna typ av undervisning.

Det framgår av Diagram 12 att det vanligaste skälet till att SPRINT erbjuds på grundskolenivå är att *öka elevernas studiemotivation*. Detta kan ses som en generell förklaring som utvecklas närmare i flera av de övriga svaren. Elva skolor uppger t ex att de använder SPRINT för att göra både språk och ämnen mera intressanta att läsa och på så vis förbättra kvaliteten på hela utbildningen.

Tio skolor uppger att de (vilket än deras skäl var för att införa SPRINT) fortsätter att erbjuda SPRINT, eftersom undervisningsformen uppskattas av nuvarande elever och är mycket eftertraktad av nya elever. Detta antyder även att SPRINT höjer elevernas studiemotivation och kanske lockar den mer studiemotiverade eleven.

4.2.2 Vanligaste skälen till SPRINT på gymnasienivå och i vuxenutbildning

Diagram 13 visar skälen till att skolor på gymnasial nivå erbjuder SPRINT. På denna nivå är planer för framtiden, för vidare eller högre studier och ökade chanser på arbetsmarknaden viktiga faktorer och omnämns i tjugonio svar. Ett vårdgymnasium skriver: "Svensk omvårdnads- och omsorgspersonal måste kunna prata engelska på ett ledigt sätt och förstå engelska, eftersom vi på våra sjukhus måste kunna möta patienter som inte kan svenska. Men lite engelska är det många människor som kan."

Internationalisering nämns i tjugofyra svar och har mycket större signifikans på gymnasienivå än på grundskolenivå. Detta kan möjligen kopplas till att man är mån om att förbättra den kommunikativa kompetensen (i internationella projekt, utlandsbesök etc.), vilket arton skolor uppger som skäl.

Att få eleverna att använda språket som ett verktyg nämns endast av åtta skolor, men det kan vara ett underförstått skäl i svaren som anger internationalisering och förbättrad kommunikativ kompetens.

Att använda SPRINT för att ge skolan en tydligare profil är det minst elevfokuserade skälet som angetts. Tolv skolor uppger detta som skäl.

Sju skolor uppger att de fortsätter att erbjuda SPRINT på grund av uppskattningen som nuvarande elever visar och fortsatt efterfrågan från nya elever. Fem skolor uppger även lokal efterfrågan som skäl.

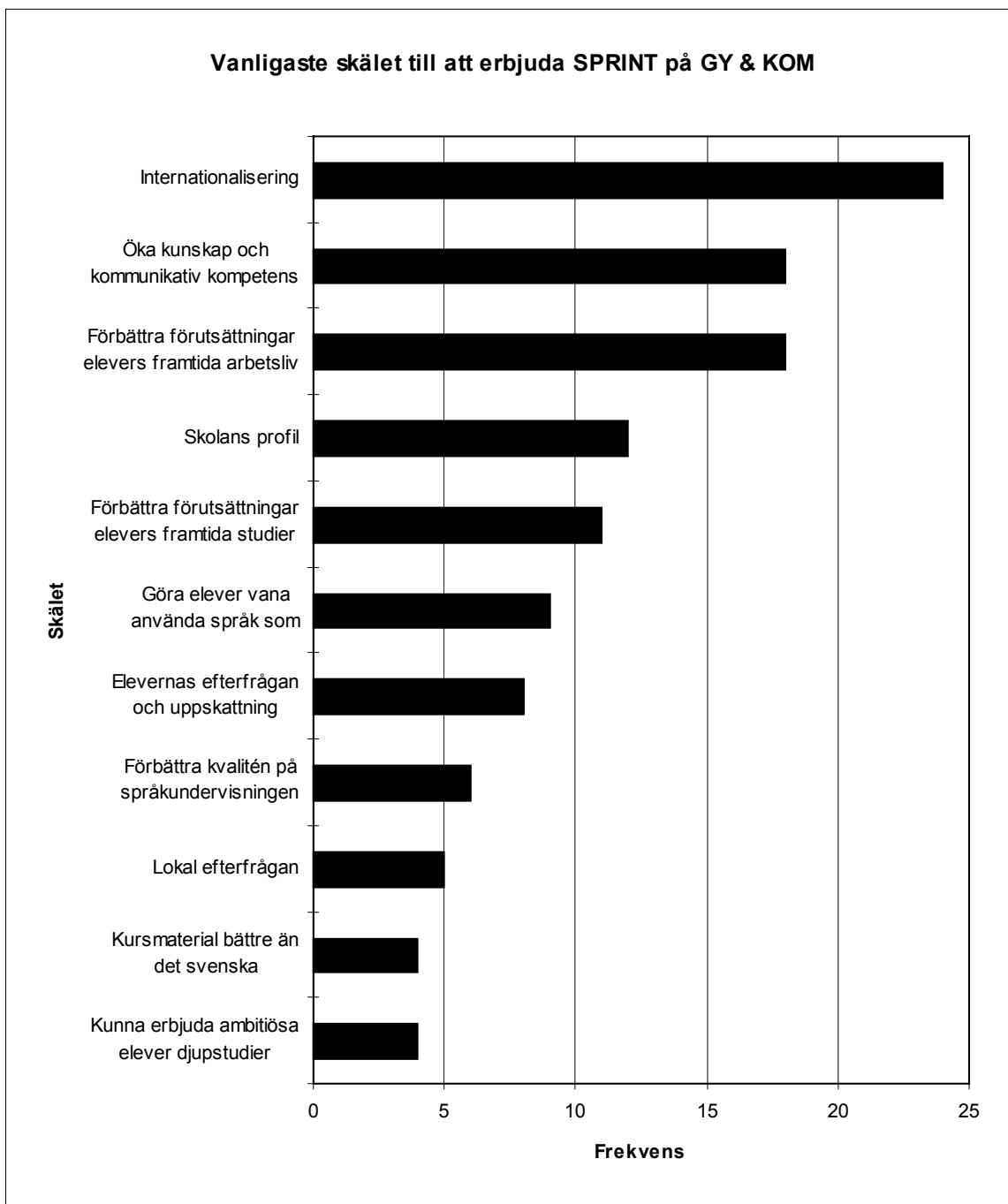
Svaret att förbättra kvaliteten på språkundervisning uppges färre gånger på gymnasial nivå än på grundskolenivå, vilket kanske återspeglar det mindre antalet språklärare på denna nivå.

4.2.3 Andra skäl till att erbjuda SPRINT

All den information som inkom som svar på frågan varför skolan erbjuder SPRINT låter sig inte presenteras i diagramform. Endast fyra grundskolor och en gymnasieskola lämnade inget svar på frågan medan många kom med åtskilliga andra skäl till att erbjuda SPRINT.

Bland skälen till varför skolor erbjuder SPRINT återkommer några som återfinns i undersökningen från 1994/95, samt i internationella undersökningar. Flera skolor uppger att läromedlen på målspråket har en pedagogisk kvalitet som är överlägsen den som finns i Sverige. Detta gäller förutom kemi också biologi, fysik, historia och ämnesundervisning i målspråket. En grundskola uppger att SPRINT ger ”ett intressant stoff under engelsklektionerna.”

Diagram 13 – Vanligaste skälen till att erbjuda SPRINT på gymnasienivå och komvux

Fotnot: 37 övriga skäl uppgavs, 1 skola lämnade inget svar.

Andra mål som eftersträvas är att höja kvaliteten på elevernas språkstudier och att göra dem relevanta för eleverna: *”Att erbjuda meningsfull undervisning i engelska.”* Ett yrkesprogram skriver: *”Att ge eleverna en användbar engelska inom sina intressen/yrkessfärer”*. På grundskolenivå uppgav en skola att SPRINT är ett bra sätt att *”skapa fler aktiva språksituationer och flytta ut språk från klassrummet”*.

En följd av SPRINT tycks vara, enligt vad en skola uppger, att inläringen blir bättre. Andra positiva faktorer är ökad förståelse för andra människor och elevernas egna personliga utveckling, delvis genom SPRINT, delvis genom de internationella kontakter som skapas genom undervisningen. En skola skriver: *”Elevers personliga utveckling; intresse och förståelse för andra folk och länder”*.

Ämnesövergripande studier förekommer ofta med SPRINT. En gymnasieskola anser att SPRINT ger: *”Större helhet – gör ämnet mer spännande och intressant”*. En annan skola uppger: *”Vi tror på ämnesintegrering och holistiskt perspektiv på inläring.”* En grundskola skriver: *”Det är viktigt att introducera och arbeta med främmande språk på många olika sätt i skolan”*.

SPRINT används i en del skolor (i synnerhet på gymnasienivå, men även på grundskolenivå) som en utmaning för duktiga elever: *”Ambitiösa elever får kompetens och ett språk på köpet”*. På andra skolor är undervisningsformen ett stöd för tystlåtna elever och hjälper dem att övervinna sin osäkerhet. En grundskola uppger att SPRINT används för att *”Avdramatisera, leka in kunskap, öva det man kan, våga.”* *”Utmärkta studieresultat, självkänslan förstärks.”*

En skola är ett Hem för vård av barn eller ungdom (HVB). Den använder SPRINT som ett medel för att hjälpa extremt missgynnade barn. *”Eleverna är SOL- [Socialtjänst] eller LVU- [lagen för vård av Unga] placerade i vår skola. De flesta eleverna har inte förutsättningar att uppnå godkända skolresultat.”* Den här skolan uppger att SPRINT med undervisningen på engelska tillsammans med waldorfpedagogik ger eleverna större uthållighet och bättre koncentrationsförmåga.

En skola uppger att en effekt av SPRINT är en bättre könsfördelning på program som vanligen domineras av pojkar, t ex Naturvetenskapsprogrammet.

Den enda komvuxenhet som erbjuder SPRINT inom kunskapslyftet har det på danska och tyska och kan kanske vara vägledande för SPRINT inom vuxenundervisningen och skapa större möjligheter för arbetslösa att finna anställning utomlands.

Tre skolor uppger att de erbjuder SPRINT på grund av politiska beslut i kommunen. I ett fall har en gymnasieskola blivit övertalad att erbjuda en begränsad version av SPRINT som en följd av efterfrågan från elever, som genomgått ett lyckat SPRINT-program på grundskolenivå i samma kommun. I det andra fallet ledde ett kommunbeslut till att flera gymnasieskolor tillfrågades om intresse förelåg för att erbjuda SPRINT. En skola antog erbjudandet och erbjuder nu SPRINT för tredje året i rad. I det tredje fallet använde kommunen SPRINT för att ge ny livskraft åt både skolan och det omgivande området. I de två sistnämnda fallen var det en absolut förutsättning att engagerade och övertygade lärare, som verkligen stödde pedagogiken och verksamheten, var knutna till undervisningen för att projektet skulle nå framgång.

4.2.4 Effekter av SPRINT utöver de som framkommer i enkätsvaren

Det är signifikant att flera av de gynnsamma effekter som ofta tillskrivs SPRINT i internationella sammanhang även nämns i enkätsvaren. I synnerhet gäller detta SPRINT-undervisningens förmåga att främja kommunikativ kompetens i målspråket, att generellt öka

motivationen och att ge en mer positiv inställning till målspråket. Dock lyser ett antal effekter med sin frånvaro eller så har de låg förekomst i källmaterialet.

I synnerhet hade få skolor något att säga om effekterna (positiva eller negativa) av elevers behärskning av svenska. Ett av påståendena i andra sammanhang om SPRINT är att undervisningsformen stödjer den fortsatta utvecklingen av modersmålet. (CEILINK samt se ovan under 'Målspråk') Det hävdas även att SPRINT (genom att stimulera elevers gemensamma undermedvetna språkliga förmåga) kan gynna inläringen av andra främmande språk, utöver målspråket. (CUMMINS) Inte heller dessa effekter nämns i någon större omfattning i enkätsvaren.

Som framgår ovan nämner endast en skola värdet av SPRINT för att nå en bättre balans vad beträffar könsfördelningen i naturvetenskapsklasser. (Detta har observerats i flera fall i svenska skolor där SPRINT erbjuds på program som annars brukar vara mansdominerade. (Se t ex KNIGHT)

Ingen skola nämner de positiva effekter som SPRINT kan ha på klassrumsinflytande. Det har på flera håll i Sverige och Finland antytts att problemet på skolor med lärare som inte behärskar målspråket fullt ut lika bra som personer med målspråket som modersmål har kunnat vändas till en fördel. Kunskapsbalansen i klassrummet har uppfattats som återupprättad till elevernas fördel och hela klassen uppmuntrats till att uppskatta att elever och lärare tillsammans kan mer än de kan ensamma och kan lära av varandra. (se TEACHER DIESELL)

Slutligen nämner endast en skola SPRINT som ett sätt för svagare elever att utveckla självförtroendet och en andra chans att lära sig ämnen som de redan har studerat men inte helt förstått på svenska.

Förutom att fråga skolor varför de valt att erbjuda SPRINT försökte inte enkäten att locka fram svar av den här typen. Det ansågs mer lämpligt att inte styra skolorna, utan uppmuntra till en så bred skala av svar som möjligt. I detta avseende var resultatet mycket tillfredsställande. (över sjuttio olika skäl till varför skolor valt att erbjuda SPRINT inkom).

En fortsatt studie av skolor som erbjuder SPRINT skulle med fördel kunna bygga på resultaten som presenteras i föreliggande rapport, genom att mera ingående granska de effekter som nämns i detta avsnitt.

4.3 Mätning av 'framgång'

De två sista diagrammen 14 och 15, illustrerar svaren på fråga 12. Skolorna tillfrågades hur de mäter resultatet med undervisningen. På både grundskole- och gymnasienivå uppgavs engagemang, motivation, positiva attityder och nöjda elever som tecken på goda resultat. På gymnasienivå uppgavs vid flera tillfällen avgångselevernars fortsatta inriktning, i synnerhet deras förmåga att finna arbeten med något internationellt inslag, både i Sverige och utomlands som en måttstock. På grundskolenivå framhålls ofta elevernas ökade förmåga att använda målspråket, deras attityd gentemot språk och språkinläring, deras attityd gentemot målspråkets kultur och värderingar som måttstock ”*Eleverna trivs, utvecklas och rekommenderar några åk 9-elever att välja denna utbildning; antalet sökande är fler än vad vi kan ta emot.*”

Ytterligare ett sätt att mäta resultat som nämndes av flera grund- och gymnasieskolor är utfallet av internationella utbyten och projekt samt vitsord från inhemska talare av målspråket. ”*Graden av kontakt och utbyte av lärare, elever med partnerskolor; den beröm vi fått vid studiebesök t ex hos österrikiska LO, EU, OSCE, för våra elevers förmåga.*” Två skolor

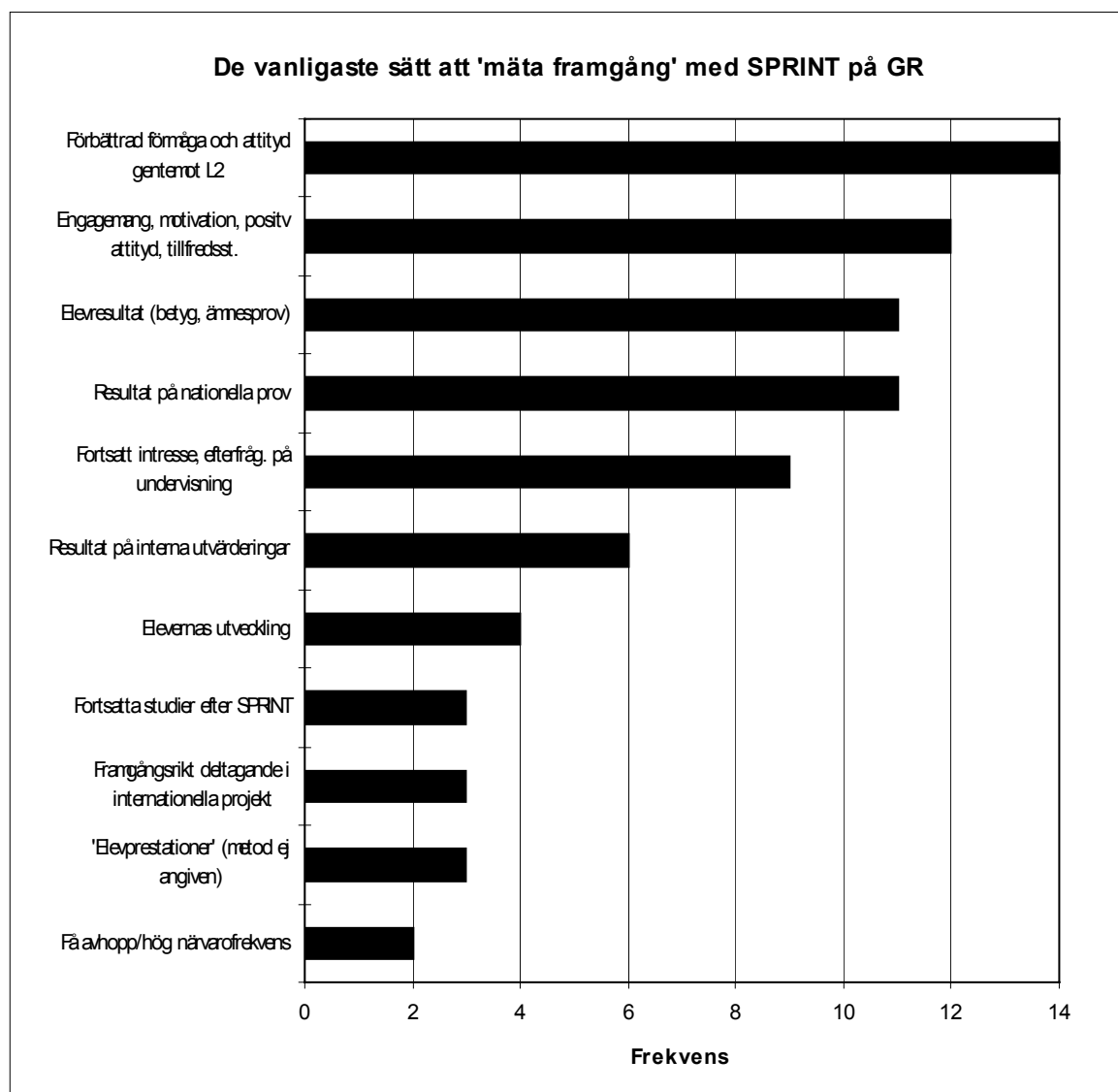
uppgger att de har belönats med den europeiska kvalitetsutmärkelsen för språkundervisning, *The European Label*, vilket även kan ses som en bekräftelse.

På mer objektiva grunder uppgger ett antal skolor att de jämfört SPRINT-elevens betyg och resultat från de nationella proven med resultat från elever som inte är berörda av SPRINT på samma skola.

Det framgår inte tydligt från svaren vad som testas; om det är elevens behärskning av målspråket, eller om det är ämneskunskaper. Det framgår inte om kunskaper i svenska är inräknade.

Medan samtliga skolor utom fem skolor lämnade minst ett skäl till varför de erbjuder SPRINT är det avslutningsvis lite oroande att tjugo skolor inte kunde ge något svar på frågan hur de gör för att mäta utfallet av SPRINT. En skola svarade ”*Vet ej*” på frågan hur de mäter ’framgång’ för SPRINT. Detta påverkar diskussionen om utvärdering och kvalitetssäkring nedan.

Diagram 14 – De vanligaste metoderna för att mäta utfallet av SPRINT på grundskolenivå

4.4 Skäl till avslutad SPRINT-undervisning

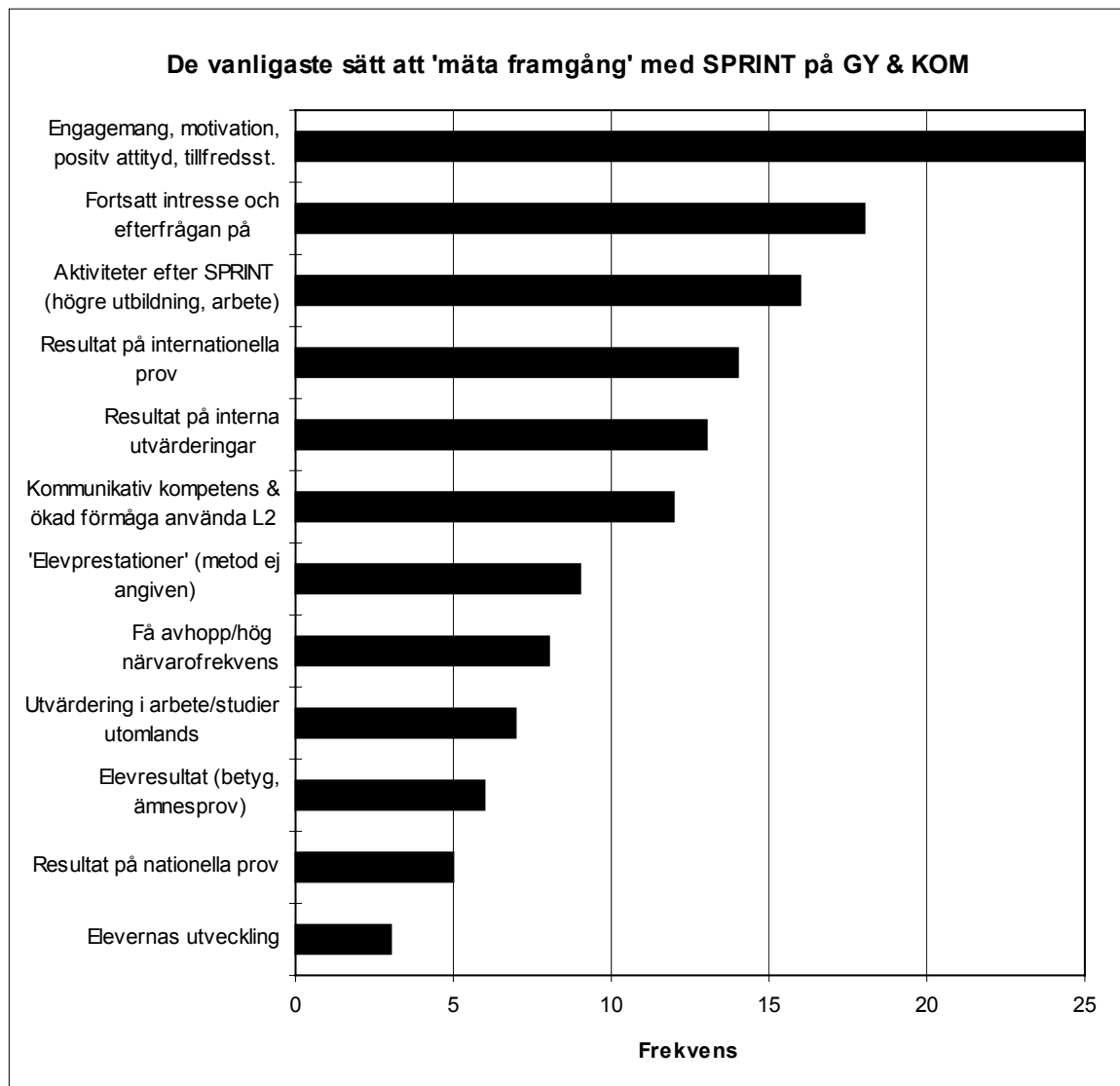
Ett antal skolor som 1994/95 bedrev SPRINT svarade att de upphört med sin SPRINT-undervisning. Direktkontakt med lärare och skolledare vid berörda skolor gav en lista över skäl till varför skolorna övergett SPRINT.

Den vanligaste orsaken är att lärare som fungerat som nyckelpersoner har fått andra arbetsuppgifter eller pensionerats. Inspirerande och engagerade lärare fortsätter att vara starkt drivande krafter för att etablera SPRINT på en skola. Om dessa lärare får dåligt stöd från skolledning eller inte lyckas entusiasmera tillräckligt många kollegor är det inte troligt att SPRINT fortlever när de lämnat skolan. Detta illustreras av ett naturbruksgymnasium som uppgav att de erbjudit ett mycket lyckat SPRINT-program under vårterminen, som leddes av en besökande lärare från Zimbabwe. Då läraren återvände till sitt hemland, upphörde programmet.

Övriga skäl till att SPRINT upphör:

- **Ekonomiska skäl:** SPRINT är inledningsvis dyrare att bedriva än traditionell undervisning på svenska, vilket särskilt gäller yrkesprogrammen.
- **Brist på efterfrågan:** Bortsett från komvuxenheten som nämnts ovan ('Elevantal') uppger en skola att den misslyckades med att ge skolan en tillräckligt tydlig profil jämfört med en annan skola i samma område. Den andra skolan hade större framgång med att locka det begränsade antalet elever med intresse för SPRINT.
- **Politiska beslut av kommunen** att antingen att stänga en skola eller slå samman flera skolor. Under en sådan process splittras kärntruppen av de lärare som arbetar med SPRINT och hamnar på olika skolor.

Diagram 15 – De vanligaste metoderna för att mäta utfallet av SPRINT på gymnasie- och vuxenutbildningsnivå

5. Utvärdering och kvalitetssäkring

SPRINT är i lika stort behov av utvärdering och kvalitetssäkring som övriga utbildningsformer. Dessa båda begrepp hänger nära samman med den målsättning som en skola har för SPRINT. Saknas utvärdering, kan inte skolan uppvisa något resultat för elever, föräldrar, huvudman, eller tillsynsmyndighet. Utan utvärdering av verksamheten kan de inte själva mäta effektivitet och garantera fortsatt eller höjd kvalitet.

Ett minimikrav borde vara att skolorna och de enskilda lärarna dokumenterar sitt arbete med SPRINT. Denna dokumentation bör åtminstone innehålla en målbeskrivning, ge en översiktlig beskrivning över vilka metoder som används eller kommer att användas, samt ange på vilket sätt skolan kommer att mäta resultatet. Informationen bör naturligtvis uppdateras med jämna mellanrum och finnas tillgänglig för föräldrar, elever och övriga parter som berörs. Den kan kompletteras på flera olika sätt.

Många av de skolor som svarat på vår undersökning uppger att de använder en mängd mätmetoder, men alla dessa är inte objektiva. Visserligen bör det finnas utrymme för olika slags mätmetoder, men subjektiva sådana måste kompletteras med mer objektiva.

Åtskilliga skolor rapporterade att de redan använder sig av interna utvärderingar för att mäta t ex hur pass nöjda eleverna är. Detta är ett exempel på hur man på ett enkelt sätt kan mäta och diskutera resultatet och mot den bakgrunden verka för en kvalitetssäkring av en del av utbildningen.

Hänsyn måste även tas till elevernas ämneskunskaper. Regelbundna prov är ett vanligt förfarande i de flesta ämnen, men det bör finnas prov som möjliggör jämförelser med elever som inte har SPRINT. Någon slags utvärdering bör även göras av SPRINT-elevens kunskaper i svenska språket, särskilt det fackspråk som används i olika ämnen. I majoriteten av skolorna där SPRINT erbjuds i ett eller flera ämnen och där en parallellklass följer samma ämne(n) på svenska, skulle samordnade prov regelbundet kunna ordnas för de två undervisningsformerna. Resultatet skulle ge en god indikation på elevernas relativa kunskapsnivå i ämnet på båda språken. Om proven anordnas endast på svenska skulle de även ge goda indikationer på SPRINT-elevens bestående förmåga att använda svenska likväl som målspråket. Ett sådant förfarande (som antyds i flera enkätsvar och fullt ut beskrivs av en skola) kanske inte är rimligt eller möjligt i alla situationer, men ett liknande system med kontrollgrupper rekommenderas.

Tjugosju skolor uppger att SPRINT används för att förbättra elevernas kunskaper i målspråket. Tjugosex skolor uppger att förbättrade kunskaper i målspråket är en måttstock på hur väl SPRINT utfallit. Flera skolor använder de nationella proven i engelska i årskurs 9 och på gymnasienivå proven för Engelska A och B. (Det finns även nationella prov för gymnasiet Tyska B och Franska B.) En annan möjlighet är att använda internationella tester, t ex 'Cambridge examinations' på engelska.

Däremot nämns inte parallella prov som ett sätt att mäta SPRINT-elevens språkkunskaper i målspråket i jämförelse med elever som inte har SPRINT. En färsk studie visar att ett oroande högt antal elever (som inte har deltagit i SPRINT) går ut med bra gymnasiebetyg i engelska, men misslyckas på universitetets skriftliga diagnostiska test. Forskaren konstaterar i sina slutsatser att lärarkåren idag verkar nyttja: "methods which stress [...] the *communicative* process in language learning at the expense of grammar and vocabulary". Forskaren fann inget belägg för att ett entusiastiskt TV- eller filmtittande, eller flitigt användande av Internet skulle främja färdigheter i grammatik och vokabulär. Dock konstateras det att: "[s]tudents who read a lot seem to score higher than those who do not read many books." (ERICSSON)

Då det mest förekommande inslaget av SPRINT-undervisning är studier med hjälp av skrivet material på målspråket skulle det vara av intresse att få veta om avgångselever som genomgått SPRINT erhåller ett bättre resultat i Ericssons prov.

Fortbildning för lärare borde vara ett stående inslag för skolor som strävar efter att upprätthålla och förbättra kvaliteten på undervisningen. Som tidigare påpekats ('Lärare – behörighet och utbildning') finns ännu ingen formell behörighet för SPRINT-lärare och lämplig fortbildning i större omfattning saknas. Detta gör det ännu viktigare för skolorna att möjliggöra för lärarna att analysera vilken fortbildning som krävs för att förvärva och upprätthålla de färdigheter som SPRINT kräver och kunna dokumentera sin erfarenhet av denna typ av fortbildningsinsatser

En annan möjlighet för utvärdering och kvalitetssäkring av undervisningen är externa utvärderingar. Genom samarbete med forskare på universiteten, eller genom att bjuda in forskare som genomför egna utvärderingar har flera skolor fått en viss extern utvärdering av sin SPRINT-verksamhet. Dock har den akademiska världen hittills visat ett relativt ljust intresse för SPRINT. Det skulle vara positivt med fler doktorsavhandlingar som behandlade olika aspekter av SPRINT. (Några exempel på forskning utöver c- och d-uppsatser; KNIGHT, EKMAN, HALL, WASHBURN, DENTLER)

Slutligen är tillgången (bristen) på material ett vanligt klagomål bland SPRINT-lärare. Flera skolor använder material som producerats för helt andra målgrupper – för inhemska talare av målspråket, som utformats utifrån kursplaner och prov som är helt främmande för det svenska utbildningssystemet. En del av detta material anser lärarna ha högt pedagogiskt värde (se ovan 'Berörda ämnen på gymnasienivå'). Vilka kvaliteter dessa produkter än må ha, är det viktigt för skolor att utvärdera utländsk material båda vad gäller innehåll och dess språkliga lämplighet. Material som producerats för 14-åriga elever med tyska som modersmål kan, rent språkligt, vara alltför komplext för en svensk 16-åring, men alltför lätt innehållsmässigt.

Detta problem kommer att fortgå så länge som inga lokalt producerade läromedel existerar. Glädjande är att 1999 har den första textboken för undervisning i ett svenskt ämne på engelska publicerats. Förhoppningsvis kommer fler böcker att följa.

6. Slutsatser och uppföljning

Fastän de flesta skolor och lärare som arbetar med SPRINT är medvetna om behovet av att kvalitetssäkra verksamheten, finns det ett stort antal som är osäkra över hur de ska gå tillväga. Skolverket kan sprida kunskap på detta område.

Genom denna rapport kan Skolverket hoppas höja kvalitetsprofilen för SPRINT-undervisning och antyda hur skolor kan möta minimikraven för kvalitetsbedömning och kvalitetssäkring.

Som uppföljning på rapporten kan ett antal skolbesök bli aktuella. Skolverkets representanter kunde vid besöken göra klassrumsobservationer, träffa och intervjua lärare, elever och skolledare och ta del av skolans dokumentation. Skolan kunde få uppmuntran och förslag till förbättringar, utifrån en bedömning av skolans arbete med kvalitetssäkring. Ytterligare information kunde dessutom på så sätt samlas in. (Se ovan t ex 'Effekter av SPRINT'). Besöken kunde mynna ut i en serie korta rapporter från de olika skolorna, som komplement till föreliggande rapport.

(Till exempel kompletterande information utifrån listan om vilka effekter SPRINT har, t ex vad gäller ökat elevinflytande och jämnare könsfördelning.) Besöken kunde mynna ut i en serie korta rapporter från de olika skolorna, som komplement till föreliggande rapport.

Skolverket skulle även kunna inleda ett formellt eller informellt samarbete med 'Mainstream Bilingual Education Research and Training Team of the Continuing Education Centre' vid Jyväskylä universitet, som har genomfört två SPRINT-utvärderingar i Finland för finska skolverkets räkning (MARSH ET AL. 1996, se även MARSH & LANGÉ 1999)

Skolverket skulle dessutom kunna organisera en seminarieserie med workshops för att skapa en arena för möten mellan berörda skolor. SPRINT-lärare känner sig ofta isolerade och tillfällen till möten uppskattas mycket. Seminarierna kunde arrangeras kring vissa teman, t ex internationalisering, utvärdering, fortbildning och kvalitetssäkring.

En nationell konferens skulle kunna öka den akademiska världens intresse för SPRINT och kanske stimulera institutioner på lärarhögskolorna att erbjuda mer utvecklad grundutbildning och fortbildning. Tänkbara programpunkter skulle kunna vara pågående studier eller forskningsresultat från Sverige, Finland, Tyskland, Nederländerna och England. Göteborgs universitet skulle kunna vara en lämplig samarbetspartner för att ordna en sådan konferens, då det på Institutionen för tyska och nederländska redan pågår forskning om SPRINT. Åtminstone en doktorsavhandling är för närvarande under utarbetande på Engelska institutionen.

Slutligen rekommenderas att en lämplig institution uppmuntras att bygga upp och sköta en bibliografisk databas över all publicerad forskning och alla läromedel som berör SPRINT i Sverige.

7. Litteratur

SMÅ VERSALER indikerar texthänvisningar i rapporten.

- BAETENS BEARDSMORE H. (ed) (1993) *European Models of Bilingual Education, Multilingual Matters*, Clevedon, UK.
- Bengtsson J. & S. Blotzki (1997) A too difficult decision? Zur Anwendbarkeit des Kieler ADD-Tests im Göteborger Immersionsprojekt, *Arbeitsberichte und Materialien zu bilinguaem Unterricht Schwedisch-Deutsch Nr. 1*, Institutionen för tyska och nederländska, Göteborgs universitet.
- Björklund S. (1996) *Lexikala drag och kontextualisering i språkbadselevers andraspråk*, Universitas Wasaensis, Vasa, Finland.
- CEILINK (1999) 'Recommendations from the CEILINK Think Tank' i/in *CLIL Initiatives for the Millenium: Report on the CEILINK Think-Tank*, Continuing Education Centre, University of Jyväskylä, Finland.
- CHRIST I., 1996 'Bilingual teaching and learning in German' i/in Fruhauf et al. (eds) *Teaching Content in a Foreign Language: Practice and perspectives in European bilingual education*, European Platform for Dutch Education, Alkmaar, Netherlands.
- CLIL INITIATIVES for the Millenium: Report on the CEILINK Think-Tank, (1999) (eds D. Marsh & B. Marsland), Continuing Education Centre, University of Jyväskylä, Finland.
- COYLE D. (1999) 'Introducing the BILD Project', i/in *The EuroCLIC Bulletin #6*, The EuroCLIC Secretariat, Den Haag, Netherlands.
Också ifrån /Also from <<http://www.euroclic.net>>.
- CUMMINS J & M Swain (1986) *Bilingualism in Education: Aspects of theory, research and practice*, Longman, UK.
- DENTLER S., M. Haglund-Dragic & K-H. Schneider (1998), 'Geografi i den svenska skolan på tyska - går det?' i/in *Kriser och Förnyelser: Humanistdag-boken 11*, Göteborgs universitet.
- EKMAN B. (1993, 1994) Engelskspråkig variant av samhällsvetenskaplig linje: Utvärdering av en ny utbildningsväg vid Katrinelunds gymnasieskola i Sundsvall, Rapport 1, 2, 3, Skolkontoret, Sundsvall, Sverige.
Rapport 3 (i engelsk översättning) i/Report 3 (in English translation) in Thürmann (ed) *Report on Workshop 12B - Bilingual education in secondary schools - learning and teaching non-language subjects through a foreign language*, Council for Cultural Co-operation of the Council of Europe, Strasbourg, France.
- ERICSSON E. (1999) Upper secondary school English in relation to university requirements, (Pedagogiskt/didaktiskt examensarbete och engelsk D-uppsats; Handledare: Sture Widell/Mats Mobärg) *Gymnasieläroprogrammet*, Göteborgs universitet.
- FRUHAUF G., Coyle D., Christ I. (eds), 1996, *Teaching Content in a Foreign Language: Practice and perspectives in European bilingual education*, European Platform for Dutch Education, Alkmaar, Netherlands.
- Haglund-Dragic, Monica (1999) 'L3 Deutsch im schwedischen Bili-Projekt' i/in Dentler et al. (utg.), *Tertärsprachen, Empirische Untersuchungen*, Tübingen: Stauffenberg.
- HALL P. (1996) *Teaching Content through a Foreign Language: Sypunkter från elever, lärare och ledare*, Institution för utbildningsvetenskap, Mitthögskolan, Härnösand.
- HALL P. (1998) Engelska eller svenska som undervisningsspråk i gymnasiet. Ett försök till jämförelse, Institutionen för utbildningsvetenskap, Mitthögskolan, Härnösand.
- Hansson J. (1999) A Comparison Between Two Educational Models: Content-based language teaching in English vs Conventional teaching of content in Swedish, (D-uppsats; Supervisor: R Hirsch) Department of Language and Culture, Linköping University.
- Hägerfelth G. (1992) 'Skolundervisning på främmande språk', *Språkvård 3/1992*, Tidskrift utgiven av Svenska språknämnden, Stockholm.
- Hägerfelth G. (1993) 'Internationalisering i den svenska gymnasieskolan: Bilingual education eller ämnesundervisning på främmande språk', *Språk i Norden/Sprog i Norden 1993: Årsskrift for Nordisk språkråd og Språknemndene i Norden*, Nordisk språkråd, Novus förlag/Almkvist & Wiksell/Gylendal.

- HÄGGSTRÖM C (1999) Geografiska informationssystem projekt SPRINT, (Handledare, C Hildesson) Kulturgeografiska institutionen, Handelshögskolan, Göteborgs universitet.
- INTERTALK: Plurilingual Education across Europe (1997) Video produced with support of the European Commission, Continuing Education Centre, University of Jyväskylä, Finland.
- Janulf, P. (1994) Utvärdering av den Pedagogiska Utvecklingsverksamheten för Finskspråkiga Elever i Botkyrka Grundskolor Åren 1986-1994, Botkyrka kommun utvecklingsenheten för invandrar- och flyktingfrågor.
- Klawitter-Busch J. (1999) Durch wieviele Länder fließt ein Vierländerfluß? Zum Leseverständnis im Göteborger Immersionsprojekt, Arbeitsberichte und Materialien zu bilinguaem Unterricht Schwedisch-Deutsch Nr. 2, Institutionen för tyska och nederländska, Göteborgs universitet.
- KNIGHT M. (1988) 'Third and final report on English at Ebersteinska skolan' i/in L. Naeslund (1990) Engelskspråkiga tekniska studievägar vid Ebersteinska skolan i Norrköping, Gymnasieavd., Skolöverstyrelsen, Stockholm.
- Kroschewski A., A. Schuenemann, D. Wolff (eds) (1998) A Resource Base for Bilingual Educators: Bibliographie Bilingualismus und Bilingualer Unterricht, University of Jyväskylä, Finland.
- Laurén U. (1994) Tvåspråkiga och enspråkiga skolelevers skriftliga produktion: Performans och kreativitet, Universitas Wasaensis, Vasa, Finland.
- MARSH D. & MASIH J., 1996 'Teaching Content through a Foreign Language in Finland' i/in Fruhauf et. al. (eds) Teaching Content in a Foreign Language: Practice and perspectives in European bilingual education, European Platform for Dutch Education, Alkmaar, Netherlands.
- Marsh D., P. Oksman-Rinkinen & S. Takala (eds) (1996) Mainstream Bilingual Education in the Finnish Vocational Sector, National Board of Education, Helsinki, Finland.
- MARSH D., B. Marsland & T. Nikula (1999) 'CLIL: a Review of Current Thinking' i/in Marsh et al. (eds) CLIL Initiatives for the Millenium: Report on the CEILINK Think-Tank, Continuing Education Centre, University of Jyväskylä, Finland.
- MARSH D. & G. LANGÉ (1999) Implementing Content and Language Integrated Learning: A Research-driven TIE-CLIL Foundation Course Reader, Continuing Education Centre, University of Jyväskylä, Finland on behalf of TIE-CLIL.
- Marsh D., C. Ennser & D. Sygmund (1999) Pursuing Plurilingualism - Vers le Plurilinguisme - Unterrichtsziel Mehrsprachigkeit, Continuing Education Centre, University of Jyväskylä, Finland.
- Masih J (ed) (1999) Learning through a foreign language: models, methods and outcomes, CILT, London, UK.
- Miliander J. (1996) 'Immersion/bilingual education' i/in Språkundervisning i förändring (Bilaga till LMS-Lingua nr 5:96), Finnvedens Tryckeri AB, Sverige.
- Muhr G. (1997) Bilingual Teaching: Comparative perspectives on the situations in the United Kingdom and Sweden, Högskolan i Karlstad, Sverige & University of Greenwich, UK.
- NIKULA T. (1997) 'Terminological considerations in teaching content through a foreign language' i/in Marsh et al. (eds), Aspects of Implementing Plurilingual Education: Seminar and field notes, Jyväskylä, Finland.
- NIXON J. & B. Rondahl (1996) 'Sweden - a country of rapidly increasing bilingual/immersion education', i/in Fruhauf et. al. (eds) Teaching Content in a Foreign Language: Practice and perspectives in European bilingual education, European Platform for Dutch Education, Alkmaar, Netherlands.
- NIXON J. & J. Kibe (1998) 'Visions from Sweden: Towards competence in International Communication', i/in Marsh et al. (eds) Future Scenarios in Content and Language Integrated Learning, Continuing Education Centre, University of Jyväskylä, Finland.
- Nordin, J (1999) Mathematics course C for the Swedish 'gymnasium', Sundsvall
- RÄSINEN A. & D. Marsh (1994) Content Instruction through a Foreign Language: A Report on the 1992-1993 TCE Programme, Continuing Education Centre, University of Jyväskylä, Finland.
- SAINT (The Swedish Association of Bilingual and Immersion Teachers)
<<http://www.skolinternet.telia.se/saint>>.
- SKOLVERKET (1999), I. Nyman, E. Oscarsson & S. Petersson, Interimsrapport - Språk- och innehållsintegrerad undervisning
- SVENSKA SPRÅKNÄMNDEN (1998) 'Förslag till handlingsprogram för att främja svenska språket' i/in Språkvård 2/98, Tidskrift utgiven av Svenska Språknämnden, Stockholm.
Också i/Also in Språk i Norden/Sprog i Norden 1999: Årsskrift for Nordisk språkråd og

- Språknemndene i Norden, Nordisk språkråd, Novus förlag.
Också ifrån/Also from <<http://www.spraknamnden.se>>.
- Sveriges Nationalatlas/PC-Atlasen (1998) GIS 1.1 LMV, SSAG och SCB, SNA förlag, Stockholm.
(Bearbetad av C. Hildesson 1998 och C. Haggström 1999.)
- TEACHING WITH FOREIGN LANGUAGES (1998) Video, screened by BBC in 'The Learning Zone',
Continuing Education Centre, University of Jyväskylä, Finland.
- TEACHER DIESELL (1999) D. Marsh & B. Marsland (eds.) Learning with Languages - Upper secondary
Continuing Education Centre, University of Jyväskylä, Finland.
- TEACHER DIESELL (1999) D. Marsh & B. Marsland (eds.) Learning with Languages - Lower secondary
Continuing Education Centre, University of Jyväskylä, Finland.
- TEACHER DIESELL (1999) D. Marsh & B. Marsland (eds.) Lehren und Lernen in Fremdsprachen -
Sekundarstufe II, Continuing Education Centre, University of Jyväskylä, Finland.
- TEACHER DIESELL - The DIESELL Disseminator: Pursuing Plurilingualism/Vers le
Plurilinguisme/Unterrichtsziel Mehrsprachigkeit (1999) D. Marsh, C. Ennser, D. Sigmund (eds),
Continuing Education Centre, University of Jyväskylä, Finland.
- THÜRMAN E (ed), (1993) 1st & (1995) 2nd Progress Reports of the Research and Development
Programme of Workshop 12A & (1996) Report on Workshop 12B - Bilingual education in
secondary schools - learning and teaching non-language subjects through a foreign language,
Council for Cultural Co-operation of the Council of Europe, Strasbourg, France.
- VIBERG Å. (1997) Utbildning och undervisning på främmande språk, Skolverket, Stockholm
<<http://www.skolverket.se>>, titta under/look under 'Internationellt/Interkulturellt'.
- WASHBURN L. (1997) English Immersion in Sweden: A Case Study of Röllingby High School 1987-
1989, Engelska Institutionen, Stockholms universitet.
- WHITE PAPER on Education and Training: Teaching and Learning - Towards the learning society, (på
svenska/in Swedish: Lära och lära ut: på väg mot kunskapssamhället: vitbok om utbildning) (1995)
The European Commission, Office for the Official Publications of the European Commission,
Luxembourg .
- Åseskog T.(1982) Att undervisa el-lära på engelska : ett försök på el-tele-teknisk linje på gymnasiet
Rapporter från Engelska institutionen 1982:1, Göteborgs universitet.
- Åseskog T. (1993) 'Immersion – att undervisa på ett främmande språk' i/in T. Lindblad & B. Andered
(eds) Så här gör vi – En idébok om engelskundervisningen i gmnasieskolan, Göteborgs universitet,
Avdelning för språkpedagogik.

Bilaga 1

Komplementerande tabeller - Typiska, atypiska och gränsfallsskolor -

Komplementerande Tabell 1 - SPRINT elevprofil på grundskolenivå

SPRINT - Elevprofil: GR												
Elevkategori	Antal SPRINT-skolor och elever totalt (73 skolor)			14 skolor med atypisk elevprofil			4 skolor på gränsen mellan typisk och atypisk elevprofil			55 skolor med typisk elevprofil		
	Antal elever	Genomsnitt/skola (69 skolor) ¹	Median/skola (69 skolor) ¹	Antal elever	Genomsnitt/skola (11 skolor) ²	Median/skola (11 skolor) ²	Antal elever	Genomsnitt/skola	Median/skola	Antal elever	Genomsnitt/skola (54 skolor) ³	Median /skola (54 skolor) ³
Elever som enbart talar svenska	4262	62	22	19	2	0	74	19	20,5	4188	78	30
Tvåspråkiga elever med svenska som ett av språken	1694	25	2	503	46	6	56	14	15	1638	30	2
Elever med svenska som främmande språk	1078	16	0	672	61	56	213	53	15	865	16	0
Tvåspråkiga elever eller inhemska talare av målspråket	851	12	0	693	63	39	64	16	16,5	865	16	0

¹ 4 skolor svarade inte

² 3 skolor svarade inte men räknas som atypiska av andra skäl

³ 1 skola svarade inte men räknas som typiska av andra skäl

Kompletterande Tabell 2 – Elevprofil på gymnasienivå och konvux

SPRINT - Elevprofiler: GY & KOM												
Elevkategori	Antal SPRINT-skolor och elever totalt (88 skolor)			3 skolor med atypisk elevprofil			1 skola på gränsen mellan typisk och atypisk elevprofil			84 skolor med typisk elevprofil		
	Antal elever	Genomsnitt/skola (85 skolor) ¹	Median/skola (85 skolor) ¹	Antal elever	Genomsnitt/skola (inte möjligt) ²	Median/skola (inte möjligt) ²	Antal elever	Genomsnitt/skola (inte möjligt)	Median/skola (inte möjligt)	Antal elever	Genomsnitt/skola (83 skolor) ³	Median/skola (83 skolor) ³
Elever som enbart talar svenska	6214	73	45	2	-	-	225	-	-	5987	72	41
Tvåspråkiga elever med svenska som ett av språken	856	10	3	206	-	-	112	-	-	538	7	2
Elever med svenska som främmande språk	288	3	0	49	-	-	0	-	-	339	4	0
Tvåspråkiga elever eller inhemska talare av målspråket	350	4	0	156	-	-	113	-	-	81	1	0

¹ 3 skolor svarade inte.

² 1 skolor svarade inte men räknas som atypiska av andra skäl. 1 skolor svarade bara med siffror för elever som enbart talar svenska.

³ 1 skola svarade inte men räknas som typisk av andra skäl.

Bilaga 2

SPRINT-kurser på gymnasienivå och komvux

Kurser i matematik

Kurs	Kod nr.	Frekvens
A	MA200	31
B	MA201	29
C	MA203	12
D	MA204	26
E	MA205	8

Kurser i samhällsvetenskap (med naturkunskap för SP elever)

Kurs	Kod nr.	Frekvens
Historia A	HI200	42
Historia B	HI201	26
Samhällskunskap A	SH200	28
Samhällskunskap B	SH201	19
Samhällskunskap C	SH202	19
Geografi A	GE200	14
Geografi B	GE201	13
Religion A	RE200	20
Religion B	RE201	13
Filosofi	FS200	7
Psykologi	PS200	21
Fördjupning i humaniora eller samhällsvetenskap	HS200	4
Naturkunskap A	NK200	28
Naturkunskap B	NK201	12

Kurser i naturvetenskap och datoranvändning

Kurs	Kod nr.	Frekvens
Biologi A	BI200	21
Biologi B	BI201	12
Kemi A	KE200	25
Kemi B	KE201	16
Fysik A	FY201	20
Fysik B	FY202	12
Teknologi A	TL202	9
Teknologi B	TL203	2
Datoranvändning	DAA200	5

Kurser i ekonomi

Kurs	Kod nr.	Frekvens
Företagsekonomi A	FE201	10
Företagsekonomi B	FE203	9
Export och import	FE200	2
Internationell ekonomi	FE204	2
Organisation och ledarskap	FE205	1
Textbehandling A	ADM211	2
Marknadsföring	MRKFÖ200	1
Redovisning och beskattning	RD200	1
Kvalitets teknik	PRT202	1

Nationella kurser på Omvårdnadssprogrammet (OP)

Kurs	Kod nr.	Frekvens
Hälsa	HÄ200	1
Hälsa och omsorgskunskap	HÄ201	1
Omvårdnad-Akutsjukvård	OKU200	1
Omvårdnad A	OKU204	2
Omvårdnad B	OKU205	2
Social omsorg A	SOO202	2
Social omsorg B	SOO203	2
Teknik inom omsorg	SOO204	1
Etik och livsfrågor	MÄNK200	1
Medicinsk grundkurs A	MÄNK201	2
Medicinsk grundkurs B	MÄNK202	1
Människan - socialt och kulturellt	MÄNK203	2
Tandvård	TDVKU200	1

Övriga nationella kurser

Kurs	Kod nr.	Frekvens
Turism och reseservice	TURE200	1
Miljökunskap	MILJÖ201	1
NP-programmens karaktärsämnen		5
HR-programmens karaktärsämnen		3
EC-programmens karaktärsämnen		1
Andra nationella kurser		10

Lokala kurser

Kurs	Namn	Frekvens
Lokala OP-kurser	Nursing Care	3
	Internationellt samarbete	2
	Internationell Omvård o Omsorg	1
Lokala SP/NV-kurser	Europakunskap	8
	FN-kunskap	2
	Tourism	3
Lokala språkkurser	Förberedelser inför internationella språkexamina typ CAE, DALF	7
	SPRINT som individuellt val i Engelska	6
	SPRINT som individuellt val i Franska	1
	SPRINT som individuellt val i Tyska	1

Bilaga 3

SPRINT Enkät 1

1999-02-05

Dnr: 99:274

Till rektor

Under den senaste tioårsperioden har ett ökande antal elever erbjudits ämnesundervisning på ett främmande språk. Denna form av undervisning går under många olika benämningar: "immersion education", språkbad, två-språkig undervisning, "bilingual education", "content-based language learning", innehållsbaserad språkundervisning, "Deutsche Klassen", "classes françaises", etc. etc.

Gemensamt för dessa undervisningsformer är att elevernas kontakt med det främmande språket ökar genom integration av språk- och innehållsinläring. När vi i fortsättningen refererar till denna typ av utbildning väljer vi därför, för enkelhetens skull, termerna språk- och innehållsintegrerad inläring respektive språk- och innehållsintegrerad undervisning. I båda fallen använder vi oss av förkortningen SPRINT.

Skolverket har nu tagit initiativet till att undersöka förekomsten av denna form av utbildning, vilka former den tar sig och i vilka språk den förekommer. Vi ber er därför besvara bifogade korta enkät och skicka den via fax eller post till Skolverket i Göteborg så snart som möjligt och senast den 16 februari 1999.

Tack för din medverkan!

Ingela Nyman
Undervisningsråd

Eva Oscarsson
Undervisningsråd

Februari 1999

Enkät språk- och ämnesintegrerad undervisning (SPRINT)

1. Finns för närvarande språk- och ämnesintegrerad undervisning på er skola?

Ja Nej

2. Planerar ni att erbjuda sådan undervisning under läsåret 1999/2000?

Ja Nej **Om du svarat NEJ på fråga 1 och 2, behöver du inte svara på fråga 3 och 4.**

3. Vilket/Vilka främmande språk används/kommer att användas i den integrerade undervisningen?

- Engelska
 Franska
 Tyska
 Spanska
 .....

4. För varje språk som angetts, var vänlig lämna följande upplysningar så att Skolverket kan kontakta er för mer detaljerad information:

Namn:.....

Funktion:.....

Telefon:.....

Faxnummer:.....

E-mail:.....

Uppgiftslämnare: Namn.....

Skolans namn och adress .....

.....

Skolform: Gr Gy Komvux Huvudman: Kommun Landsting Fristående skola **Enkäten sänds senast den 16 februari 1999 till**

Skolverket i Göteborg
 Ekelundsgatan 9
 411 18 Göteborg

OBS! Var vänlig märk kuvertet "SPRINT"
 Fax # 031-7432420

SPRINT Enkät 2 (A)

Frågeformulär SPRINT

Projekt A

Språk- och innehållsintegrerad språkundervisning/inläring

Pågående verksamhet

Namn: .....

Skolform: .....

Skolans namn: .....

Adress: .....

Postnummer/postort: .....

Telefon (arbete): .....

Skolans faxnummer: .....

E-post adress: .....

Språk som berörs av SPRINT ("målspråk"): .....

Vänligen rätta eventuella fel!

1. Vilka ämnen berörs? För gymnasial utbildning, var vänlig ange även kurs.

<i>ma</i> [ ]	A [ ]	B [ ]	C [ ]	D [ ]	E [ ]
<i>so</i> [ ]	A [ ]	B [ ]	C [ ]		
<i>hi</i> [ ]	A [ ]	B [ ]		<i>ge</i> [ ]	A [ ] B [ ]
<i>nv</i> [ ]	A [ ]	B [ ]			
<i>bi</i> [ ]	A [ ]	B [ ]		<i>fy</i> [ ]	A [ ] B [ ]
<i>ke</i> [ ]	A [ ]	B [ ]		<i>tl</i> [ ]	A [ ] B [ ]
<i>fe</i> [ ]	A [ ]	B [ ]			
<i>re</i> [ ]	A [ ]	B [ ]		<i>fi</i> [ ]	A [ ] B [ ]
<i>ps</i> [ ]	A [ ]	B [ ]			
<i>id</i> [ ]	A [ ]	B [ ]			
<i>Hk</i> [ ]	<i>Mu</i> [ ]	<i>Bd</i> [ ]	<i>Sl</i> [ ]		

Annat ämne/kurs från den **nationella kursplanen** som berörs av SPRINT: .....**Lokal kurs** som berörs av SPRINT: .....

---

2. SPRINT-undervisningen följer [ ] den svenska läroplanen
 [ ] läroplanen för International Baccalaureate
 [ ] annan läroplan, ange vilken .....

3. För gymnasieskolor som följer svensk läroplan, var vänlig ange vilket program som omfattas av SPRINT.

BF [ ] BP [ ] EC [ ] EP [ ] ES [ ] FP [ ] HP [ ] HV [ ] HR [ ] IP [ ]
 LP [ ] MP [ ] NP [ ] NV [ ] OM [ ] SP [ ]

---

4. Var vänlig och beskriv kort SPRINT-undervisningen på Er skola ur nedanstående perspektiv:

Hur lång period pågår SPRINT för en elevgrupp? Vilken möjlighet har eleven att påbörja SPRINT respektive hoppa av under pågående period? Hur lyckas Ni förena elevernas valmöjligheter med Er resursplanering?

.....

.....

.....

.....

.....

---

5. Hur länge har Er skola erbjudit någon form av SPRINT på målspråket?

Sedan år/termin:.....

---

6. Hur många elever berörs av SPRINT-undervisning?

Grundskolor:

Åk 0 [.....]

Åk 1 [.....]

Åk 2 [.....]

Åk 3 [.....]

Åk 4 [.....]

Åk 5 [.....]

Åk 6 [.....]

Åk 7 [.....]

Åk 8 [.....]

Åk 9 [.....]

Gymnasieskolor:

Åk 1 [.....]

Åk 2 [.....]

Åk 3 [.....]

Vuxenutbildning:

Kurser på grundläggande nivå [.....]

Kurser på gymnasienivå [.....]

Påbyggnadskurser [.....]

7. Ungefär hur många av eleverna som nu deltar i SPRINT:

... har svenska som enda modersmål?	Antal .....
... är tvåspråkiga med svenska som ett av de två språken?	Antal .....
... räknar svenska som sitt andra språk eller som främmande språk?	Antal .....
... räknar målspråket som modersmål?	Antal .....

(Var vänlig gör en uppskattning av antalet elever i respektive grupp. Du kan också använda Dig av den **elevenkät** som finns som bilaga till enkäten, Bilaga 1. Denna kopieras för besvarande av eleverna själva. För sedan in resultatet här ovan.)

8. Hur många lärare är för närvarande involverade i SPRINT?

Antal .....

9. Hur många av dessa lärare är kvalificerade att undervisa **i målspråket** med stöd av.....

...svensk lärarutbildning i målspråket	Antal .....
...utländsk lärarutbildning i målspråket?	Antal .....

10. Hur många av dessa lärare är kvalificerade att undervisa i det berörda ämnet **på målspråket** med stöd av...

... svensk lärarutbildning i både målspråket och det berörda ämnet	Antal.....
... utländsk lärarutbildning i både målspråket och det berörda ämnet	Antal.....
... svensk lärarutbildning i det berörda ämnet samt målspråket som modersmål	Antal.....
...svensk lärarutbildning i det berörda ämnet samt intern utbildning	Antal.....
...omfattande erfarenhet av undervisning i ämnet på målspråket från ett land där målspråket är huvudspråk för undervisningen	Antal.....
...andra skäl? (Vänligen ange nedan vilka)	Antal.....

.....
 .....
 .....

11. Vilket är det viktigaste skälet till att Ni erbjuder SPRINT?

.....

12. Vad bedömer Ni vara ett bra mått för att mäta framgången med SPRINT vid Er skola?

SPRINT Enkät 2 (B)

Frågeformulär SPRINT

Projekt B

Språk- och innehållsintegrerad språkundervisning/inläring

Planerad verksamhet

Namn: .....

Skolform: .....

Skolans namn: .....

Adress: .....

Postnummer/postort: .....

Telefon (arbete): .....

Skolans faxnummer: .....

E-post adress: .....

Språk som berörs av SPRINT ("målspråk"): .....

Vänligen rätta eventuella fel!

1. Vilka ämnen kommer att beröras? För gymnasial utbildning, var vänlig ange även kurs.

<i>ma</i> [ ]	A [ ]	B [ ]	C [ ]	D [ ]	E [ ]
<i>so</i> [ ]	A [ ]	B [ ]	C [ ]		
<i>hi</i> [ ]	A [ ]	B [ ]		<i>ge</i> [ ]	A [ ] B [ ]
<i>nv</i> [ ]	A [ ]	B [ ]			
<i>bi</i> [ ]	A [ ]	B [ ]		<i>fy</i> [ ]	A [ ] B [ ]
<i>ke</i> [ ]	A [ ]	B [ ]		<i>tl</i> [ ]	A [ ] B [ ]
<i>fe</i> [ ]	A [ ]	B [ ]			
<i>re</i> [ ]	A [ ]	B [ ]		<i>fi</i> [ ]	A [ ] B [ ]
<i>ps</i> [ ]	A [ ]	B [ ]			
<i>id</i> [ ]	A [ ]	B [ ]			
<i>Hk</i> [ ]	<i>Mu</i> [ ]	<i>Bd</i> [ ]	<i>Sl</i> [ ]		

Annat ämne/kurs från den **nationella kursplanen** som kommer att beröras av SPRINT: .....**Lokal kurs** som kommer att beröras av SPRINT: .....

---

2. SPRINT-undervisningen kommer att följa

[ ] den svenska läroplanen

[ ] läroplanen för International Baccalaureate

[ ] annan läroplan, ange vilken .....

3. För gymnasieskolor som följer svensk läroplan, var vänlig ange vilket program som kommer att omfattas av SPRINT.

BF [ ] BP [ ] EC [ ] EP [ ] ES [ ] FP [ ] HP [ ] HV [ ] HR [ ] IP [ ]
 LP [ ] MP [ ] NP [ ] NV [ ] OM [ ] SP [ ]

4. Var vänlig och beskriv kort den planerade SPRINT-undervisningen ur nedanstående perspektiv:

Hur lång period kommer SPRINT att pågå för en elevgrupp? Vilken möjlighet kommer eleven att ha att påbörja SPRINT respektive hoppa av under pågående period?

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

5. När planerar Ni att starta SPRINT-undervisningen?

År/termin:.....

6. Hur många elever kommer att beröras av SPRINT-undervisningen?

Grundskolor:

Åk 0 [.....]

Åk 1 [.....]

Åk 2 [.....]

Åk 3 [.....]

Åk 4 [.....]

Åk 5 [.....]

Åk 6 [.....]

Åk 7 [.....]

Åk 8 [.....]

Åk 9 [.....]

Gymnasieskolor:

Åk 1 [.....]

Åk 2 [.....]

Åk 3 [.....]

Vuxenutbildning:

Kurser på grundläggande nivå [.....]

Kurser på gymnasienivå [.....]

Påbyggnadskurser [.....]

7. Hur många lärare beräknar Ni kommer att involveras i SPRINT?

Antal .....

8. Hur många av dessa lärare är kvalificerade att undervisa *i målspråket* med stöd av.....

...svensk lärarutbildning i målspråket Antal .....

...utländsk lärarutbildning i målspråket? Antal .....

---

9. Hur många av dessa lärare är kvalificerade att undervisa i det berörda ämnet *på målspråket* med stöd av:

... svensk lärarutbildning i både målspråket och det berörda ämnet Antal.....

... utländsk lärarutbildning i både målspråket och det berörda ämnet Antal.....

... svensk lärarutbildning i det berörda ämnet samt målspråket
som modersmål Antal.....

...svensk lärarutbildning i det berörda ämnet samt intern utbildning Antal.....

...omfattande erfarenhet av undervisning i ämnet på målspråket från ett land
där målspråket är huvudspråk för undervisningen Antal.....

...andra skäl? (Vänligen ange nedan vilka) Antal.....

.....

.....

.....

---

10. Vilket är det viktigaste skälet till att Ni erbjuder SPRINT?

.....

---

11. Vad bedömer Ni vara ett bra mått för att mäta framgången med SPRINT vid Er skola?

.....

.....

.....

.....

.....

Skicka den ifyllda enkäten senast den 4 juni till:

”SPRINT”

Skolverket i Göteborg

Ekelundsgatan 9

411 18 Göteborg

STORT TACK FÖR DIN MEDVERKAN!